HELHEDSPLAN
STADIL-VEDERSØ & VEDERSØ KLIT

Ny sammenbinding med et netværk af strukturer og aktiviteter

Udarbejdet af
Plan & Vejanlæg,
Land, By & Kultur
Ringkøbing-Skjern Kommune

NATURENS RIGE
Ringkøbing-Skjern Kommune

INDHOLD

Forord 3
Organisering & proces 4
En samskabende proces 6
Idéboblerne 8
Baggrund 10
Historisk set 10
Blå & grønne strukturer 13
Landskab 15
Læsning af helhedsplanen 18
Vision 21
4 strategiske temaer 22
Stier & forbindelser 24
Genkendelighed & sammenhæng 28
Glokalt islæt 30
Byudvikling & bosætning 32
Særlige steder & indsatsområder 40
Alrum strand 44
Vest Stadil fjord 46
Stadil-Vedersø Friskole 48
Bynær skov & Mejeritorvet 50
Svingel Engsø & Madum Å 52
Møllehaven 54
Skoletorvet 56
Den grønne kile 58
NYT fælles Stadil-Vedersø Natur- & Kulturhus 62
Kaj Munks Præstegård 70
Vedersø Klit 72
Det videre forløb 77
Kolofon 79

FORORD

Helhedsplanen Stadil-Vedersø & Vedersø Klit er produktet af et involverede udviklingsarbejde, der er foregået med stærkt lokalt ejerskab blandt en række forskellige aktører.

Mange lokale aktører har været i spil, og tæller blandt andet borgere, medarbejdere, erhvervsdrivende, skoler, foreninger og klubber etc. Sammen med fagpersoner fra Ringkøbing-Skjern Kommune er ideer og drømme blevet omsat til en vision og nogle konkrete indsatsområder.

Udviklingsarbejdet har taget afsæt i lokale ideer og bidrag. Alle har været inviteret med ind i processen, og lige fra den første Kick-Off workshop i efteråret 2020 har engagementet været stort.

Helhedsplanen dækker et geografisk stort område, og der er arbejdet med et netværk af strukturer, aktiviteter og særlige steder, der kan være med til at binde området sammen til glæde for såvel lokalbefolkningen som besøgende, turister og sommerhusejere.

Det er vores ønske, at der med helhedsplanen er skabt en visionær plan med fokus på sammenhænge og synergier, der kan være med til at trække udviklingsprojekter for området i den samme retning. Det være sig såvel projekter, der kan iværksættes i morgen, som projekter der rækker længere ud i fremtiden.

God læselyst og god arbejdslyst!

Hans Østergaard
Borgmester, Ringkøbing-Skjern Kommune
Marts 2021

ORGANISERING & **PROCES**

Helhedsplanen er udarbejdet igennem en samskabende proces, hvor alle med en interesse i Stadil-Vedersø og Vedersø Klits udvikling er blevet betragtet som aktører i stedet for borgere, kommunen, private virksomheder m.fl.
På denne måde er alle blevet sat fri af deres traditionelle roller.

Alle aktører
Alle aktører fra Stadil-Vedersø og Vedersø Klit samt omegnen har været inviteret med til udviklingen af helhedsplanen.

Det har været målet med helhedsplanen at sikre synergi og samspil med områdets igangværende projekter, samt at sikre en forankring i de eksisterende stoltheder og drømme for området. Samtidig er alle aktører blevet opfordret til at deltage aktivt i processen for at komme med nye input og initiativer til udviklingen af Stadil-Vedersø og Vedersø Klit.

Fremadrettet vil alle aktører spille en vigtig rolle i planens videre bearbejdning og realisering.

Nøgleaktører
En gruppe af lokale nøgleaktører blev inviteret med ind i maskinrummet i udviklingsarbejdet. Her har nøgleaktørerne deltaget som aktive medspillere i de kreative processer omkring bearbejdelsen af de indkomne idéer igennem processen. Nøgleaktørerne har kvalificeret og konkretiseret helhedsplanens indhold.

Sammen med gruppen af lokale nøgleaktører har der været tilknyttet faglige nøgleaktører i udviklingsarbejdet. Disse fagpersoner fra forskellige afdelinger i Ringkøbing-Skjern Kommune har været med til at sikre et fagligt højt niveau samt en kvalificering af de enkelte idéer.

Ambassadørgruppen
For at sikre en stærk lokal forankring af helhedsplanen er der tidligt i processen sammensat en ambassadørgruppe af lokale repræsentanter og byrådspolitikere. Gruppen har gået forrest som positive ambassadører for helhedsplanen, og har været med til at udbrede kendskabet til udviklingsarbejdet lokalt. Undervejs i udviklingsarbejdet har ambassadørgruppen endvidere spillet en vigtig rolle i forhold til at fremme tilslutningen af lokale kræfter og styrke et lokalt ejerskab til helhedsplanen.

Løbende har ambassadørgruppen foretaget prioriteringer mellem de mange forskellige indkomne ideer og projektforslag, herunder hvilke ideer, der er blevet bearbejdet og indarbejdet i helhedsplanen.
Efter den politiske godkendelse af helhedsplanen, er det intentionen, at ambassadørgruppen vil fortsætte arbejdet med at udbrede kendskabet til helhedsplanen og sikre en fremdrift hen imod en realisering af de enkelte delprojekter og generelt støtte op om områdets udvikling fremover.

ORGANISERINGEN ER BYGGET OP OVER ET STÆRKT LOKALT EJERSKAB OG ET FAGLIGT SOLIDT FUNDAMENT TIL AT SIKRE REALISERINGSPOTENTIALET

AMBASSADØRER

Går foran som positive ambassadører for planen, prioriterer løbende planens indhold og spiller en aktiv rolle for planens fremdrift efter den politiske godkendelse.

Ambassadørgruppen består af:
Ulla Rokkjær formand for Stadil-Vedersø Sogneforening
Else Trabjerg medlem fra bestyrelsen for landsbyklyngen VestRum
Jens Ulrik Tarpgaard medlem af menighedsrådet for Stadil-Vedersø & Tim Kim Skouborg forstander for Vedersø Idrætsefterskole og The International Torben Hjøllund Mortensen formand for Landdistriksrådet samt Svend Boye Thomsen, Jens Erik Damgaard og Iver Enevoldsen som alle tre er medlem af Byrådet

LOKALE NØGLEAKTØRER

Repræsentanter fra lokalområdet
Sikrer forankring i forhold til igangværende projekter, og spiller en aktiv rolle i udviklingen af planens indhold. Har også et stort medansvar i planens realisering sammen med ambassadørgruppen.

FAGLIGE NØGLEAKTØRER

Fagpersoner fra forskellige afdelinger i Ringkøbing-Skjern Kommune
Skaber synergi med andre projekter, og kvalitetssikrer generelt samt i forhold til lovgrundlag.

POLITISKE UDVALG & STYREGRUPPE

Står for igangsættelse og godkendelse af helhedsplanen, og sikrer ressourcer til udviklingen af helhedsplanen.

ALLE AKTØRER

Byder ind med konkrete ideer og projekter, og åbner op for at nye relationer, samarbejder og synergier kan opstå.
Spiller en aktiv rolle i realiseringen af planen efter den poltiske godkendelse.

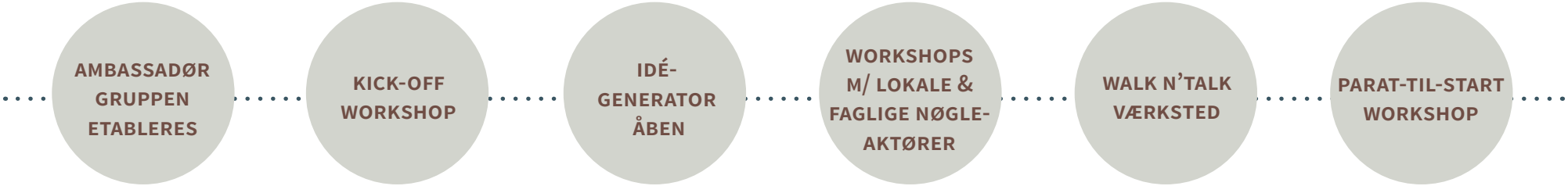

tidslinje for helhedsplanprocessen

- EN SAMSKABENDE PROCES

Ved en Kick-Off workshop, der blev afholdt i Vedersø Kulturcenter den 10. september 2020, deltog næsten 100 personer. Aftenen bød på en præsentation af ambassadørgruppen samt et oplæg fra kommunens planlæggere, hvor der var fokus på, hvordan området tager sig ud - set med øjne, der ikke er hjemmevante i Stadil-Vedersø og Vedersø Klit.

De mange fremmødte kom i arbejdstøjet med en række gruppeaktiviteter ved bordene. Der blev arbejdet med en vurdering af området ud fra forskellige parametre som Stoltheder, Mangfoldighed, Identitet, Samarbejder og Gennemslagskraft m.m.

Endvidere blev der arbejdet med at udpege og prioritere temaer, som var vigtige at få med i udviklingen af helhedsplanen.

Aftenen sluttede af med en afstemning omkring hvilke temaer, der skulle have særlig opmærksomhed i helhedsplanen.
Her blev bosætning og stier klare favoritter.

En særlig hjemmeside omhandlende helhedsplanen for Stadil-Vedersø og Vedersø Klit blev introduceret til videre fælles arbejde. Hjemmesiden har blandt andet indeholdt en digital Ide-Generator, der har fungeret som en fælles notesbog, hvor alle typer af idéer og input har været plottet ind. Det har været til stor inspiration at se de indkomne idéer i en sammenhæng, og har samtidig været med til at genere endnu flere nye ideer.

Videre i processen har der været afholdt dels særskilte workshops med nøgleaktørerne og walk n' talks i mindre grupper grundet forsamlings-forbuddet.

Kick-Off Workshop

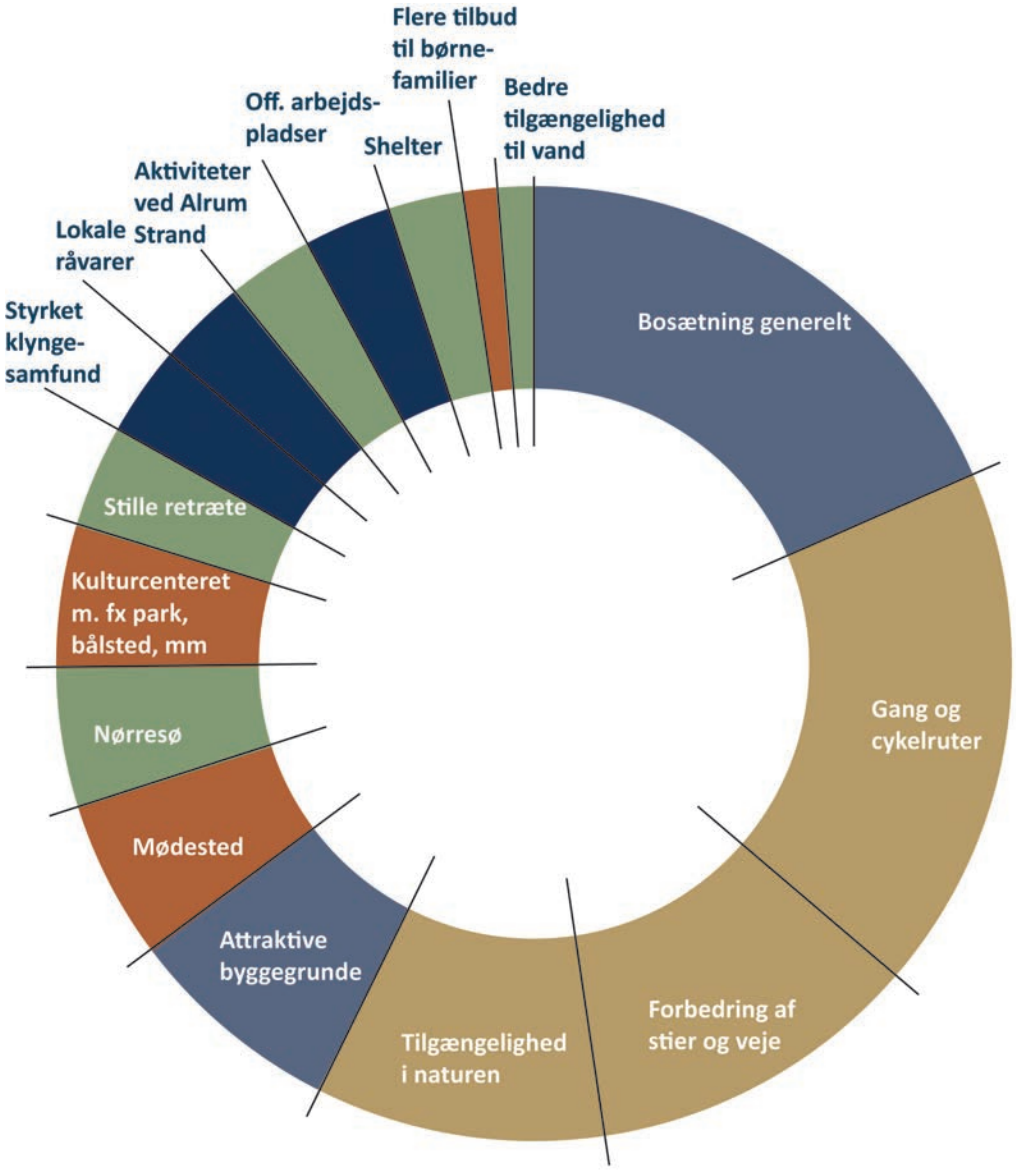

Resultat af afstemning om vigtige temaer fra Kick-Off Workshoppen

Præsentation af ambassadører til Kick-Off Workshop

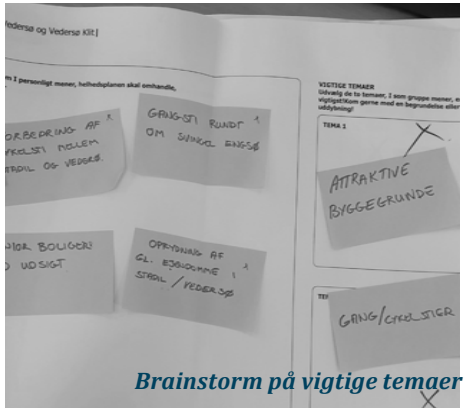

Brainstorm på vigtige temaer

Idé Generatoren på projekthjemmesiden

IDÉ-BOBLERNE

ADGANGE & FORBINDELSER

PÅ TUR

BØRN & UNGE

FÆLLESSKAB & SAMMENHÆNG

BYRUM & BYFORSKØNNELSE

BOLIG & BOSÆTNING

Hotel Seattle i Vedersø Klit - i dag ligger Vedersø Klit Badehotel her

BAGGRUND

HISTORISK SET

Landsbyerne Vedersø og Stadil kan spores langt tilbage.

Igennem tiden kan man se, at udviklingen for disse steder har gennemgået forskellige faser.

For begge landsbyer gælder det, at de har udviklet sig til en koncentration af bebyggelse langs vejen. For Stadil har udviklingen været lidt mere "spredt".

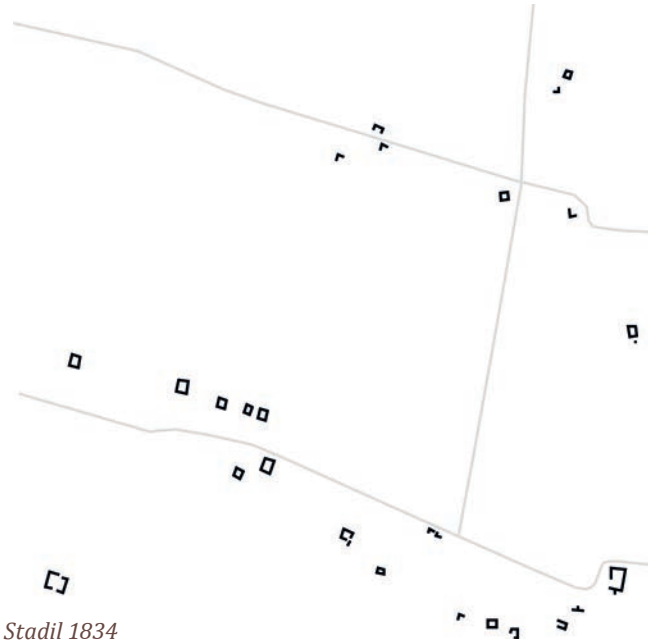

Stadil 1834
Koncentration af gårde langs Møllebyvej mod vest - det som er Stadil Mølleby

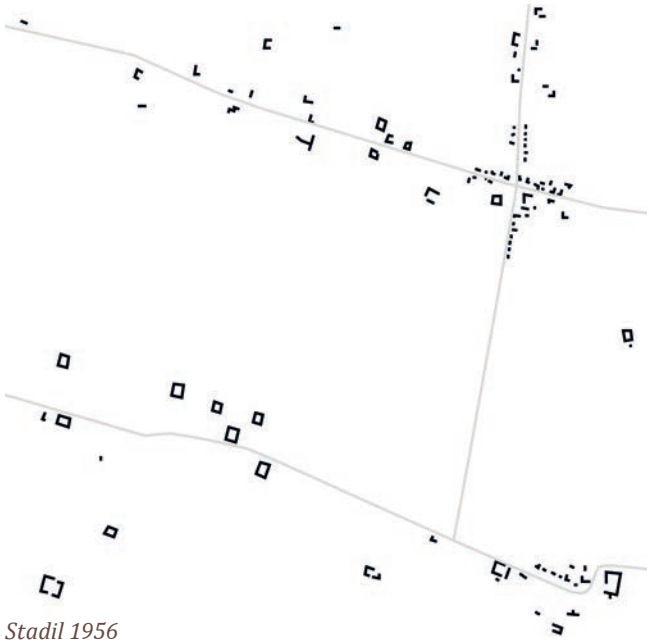

Stadil 1956
Udvikling i det nuværende Stadil omkring vejkrydset Skelmosevej/ Svingelvej og Bjerregårdvej/ Stadilvej.

Stadil 2020
Yderligere koncentration i Stadil. Større og færre gårde omkring Stadil.

Vedersø 1843
Den første spæde bebyggelse langs Vesterhavsvej

Vedersø 1955
Koncentration om hhv. mølle (øst), kirke (midt), og mejeri (vest)

Vedersø 2020
Bebyggelsen langs Vesterhavsvej bliver sammenhængende.

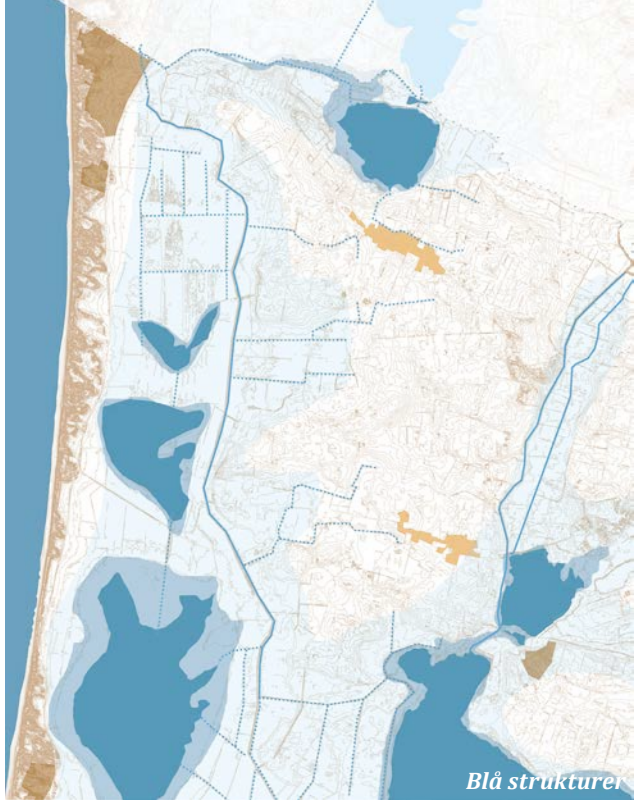
Blå strukturer

Grønne strukturer

BLÅ & GRØNNE STRUKTURER

Et iøjefaldende kendetegn for området er samspillet mellem blå og grønne strukturer. Det er en exceptionel kvalitet og identitet i området, der bør bevares og fremhæves.

Området omkring Vedersø Klit, Vedersø og Stadil er kendetegnet ved flere karakterfulde landskabstyper tæt på hinanden:
Kyst- og klitlandskabet strækker sig langs Vestkysten, det flade fjordlandskab ligger bag klitterne og længere mod øst hæver landbrugslandskabet sig – det er her landsbyerne har udviklet sig.
Det er i overgangene mellem de tre forskellige landskabstyper, at man oplever interessante udsigter, og stærke kontraster. Ikke mindst er det landskabernes karakteristiske natur, der er med til at give området en særegen identitet.

Oplevelsen i fjordlandskabet er knyttet til de åbne vidder, vandfladerne, engene, kulturlandskabet, afvandingen, kanalerne, det flade terræn, fuglene, udsigterne, græsning, rørskov, roen, fuglekvidderen, fisk, cykelture, får, pumpehuse, højt til himlen og helt små veje.

Hvad der ved første øjekast ser ud som store søer, er i virkeligheden fjorde eller indsøer efter gamle bugter, hvor afvanding af landbrugsområder har tørlagt store tanger mod havet og mellem fjordene. Stadil Fjord, Vest Stadil Fjord og Nørresø ligger som "blå" perler, der er en del af et større fjordlandskab mellem Nørre Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord bag vestkystens klitlandskab. De mange søer, åer og kanaler i området danner sammen med fjordene og vesterhavet nogle meget markante blå strukturer. På den måde spiller vandet i dets mange forskellige former en helt unik rolle i området.

Kysten og klitterne byder på turisme, is, storslåethed, drageflyvning, blåt flag, sand og sten, parkeringsplads, det kolde gys, gåture, horisonten, sommerhusene, marehalmen, ferie, historier, vind og blæst med meget mere.

På hver deres måde er havet og fjordlandskabet med til at præge området med stærke blå og grønne strukturer.

LANDSKAB

Som udefrakommende, tilflytter eller besøgende står nogle karakteristiske træk tydeligere frem end andre. Især fremstår det flade landskab, der er afgrænset af klitterne mod vest, som noget helt særligt. De store, åbne vidder og de mange vandspejl har en stærk kvalitet, som er gennemgående for hele området.

I udviklingen af helhedsplanen er der identificeret en lang række oplevelsesværdier, der knytter sig til landskabet. Mange af områdets kvaliteter bygger netop på landskabs- og naturværdier, og helhedsplanen bygger derfor også på konkrete steder, hvor der findes et uudnyttet potentiale i landskabet og naturen. De konkrete steder, hvor landskab, oplevelsesværdier og potentialer er ekstra fremtrædende, er beskrevet enkeltvis.

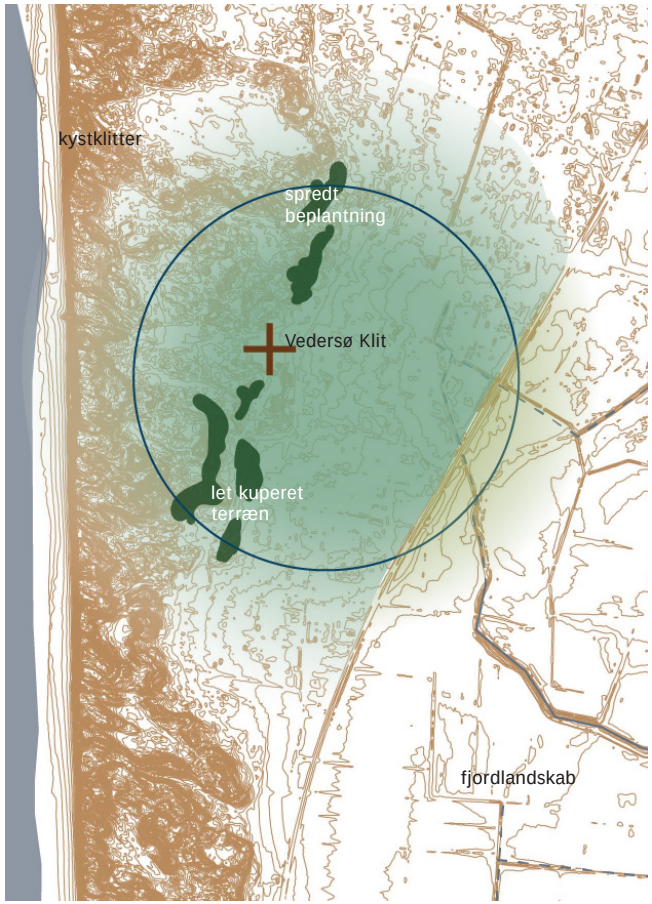

Badehotellet, Vedersø Klit
Vedersø Klit ligger i klitterne ud mod Vesterhavet i et karakteristisk kystlandskab. Det er kendetegnet ved de høje kystklitter ud mod vandet, og bagved ligger lidt lavere men stadig kuperede terræn. Her ses spredte fyrrebeplantninger og marehalm.

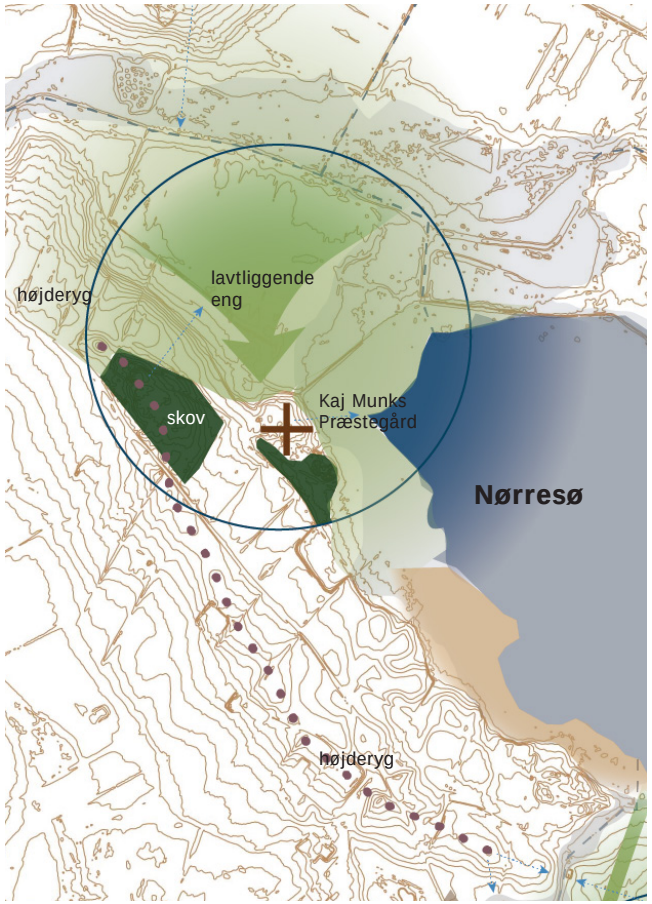

Kaj Munks Præstegård
Ved præstegården, som ligger let forhøjet over landskabet, har man en skøn udsigt over Nørresø og kig ud over en lavtliggende våd eng mod nord. Vejen mellem Vedersø Klit og Vedersø følger i grove træk en højderyg i landskabet, og giver udsigt over fjordlandskabet. Beplantning omkring præstegården skærmer den fra vejen.

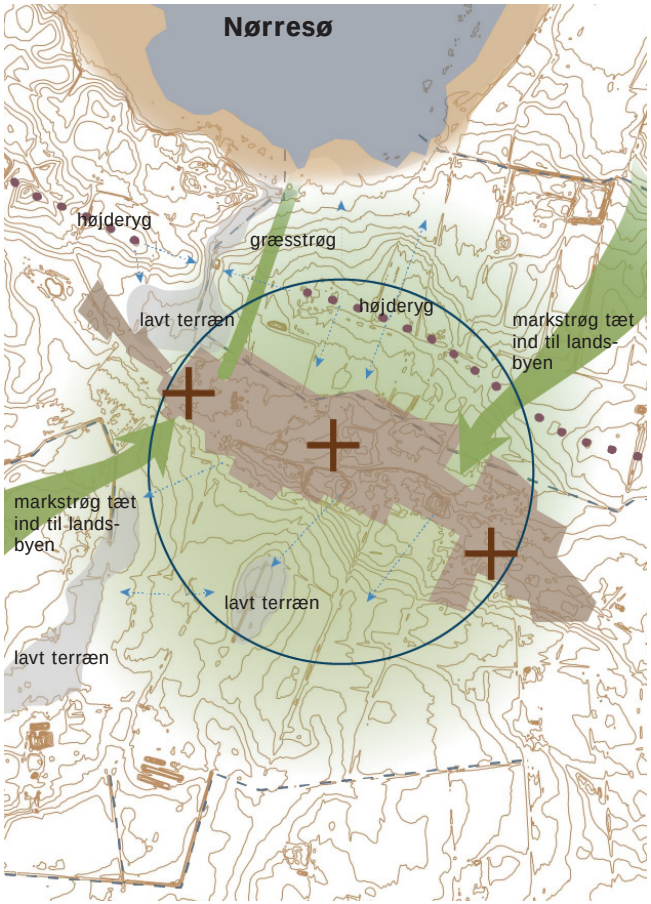

Vedersø - 'Plesnertorvet', 'Skoletorvet', 'Møllehaven'
Landsbyen ligger langs en højderyg i landskabet og har et naturligt højdepunkt midt i landsbyen, hvor kirken ligger. Der er flere steder grønne kiler og kig til marker helt ind i byen - en åbenhed og kontakt med landskabet omkring. Naturlige lavninger omkring landsbyen kan bruges aktivt og rekreativt og ifht. klimahåndtering.

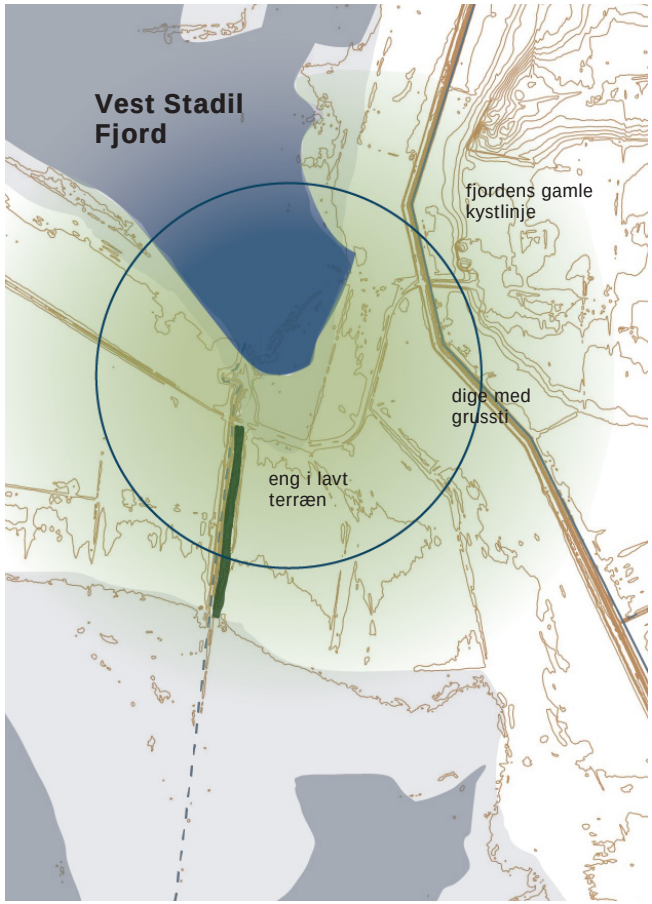

Vest Stadil Fjord
Et fladt, og visuelt meget tilgængeligt område, domineret af eng, rørskov og vand, er naturligt afgrænset af klitter mod vest. Det skaber en særlig kontrast i landskabet. Vestkystruten følger den nord/sydgående dæmning på vestsiden af fjordlandskabet, som løber langs kanten af den gamle fjordkyst.

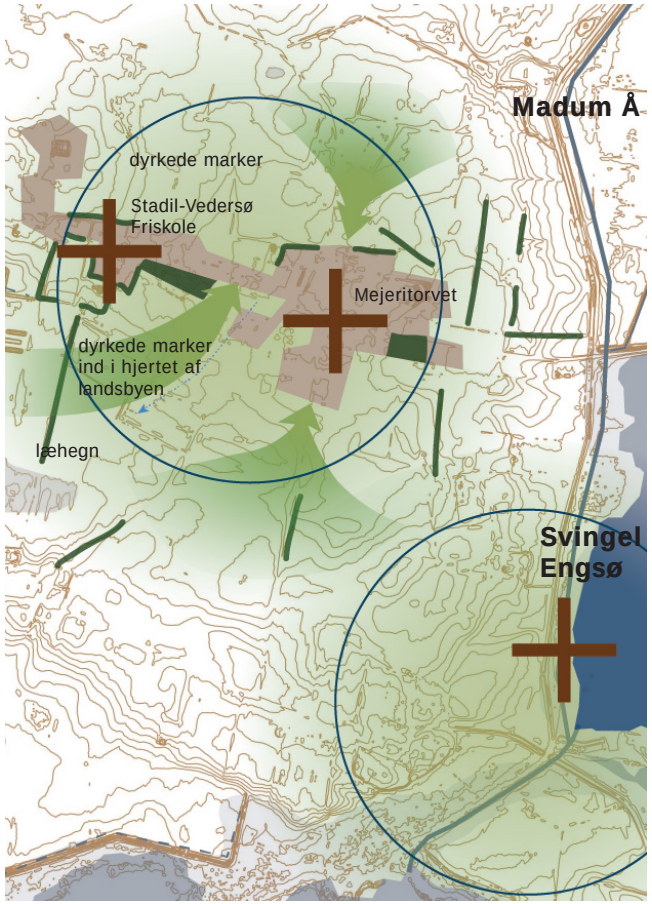

Stadil- Friskolen, Mejeritorvet og Stadil Kirkeby
Et let kuperet landskab, der skråner mod Svingel Engsø. En grøn kile i form af marker kommer ind midt i landsbyen ved Skelmosevej. Randen af landsbyen er flere steder omfavnet af beplantninger, bl.a. sogneparken på byens nordlige side. Derudover er landskabet omkring domineret af nord/sydgående læhegn.

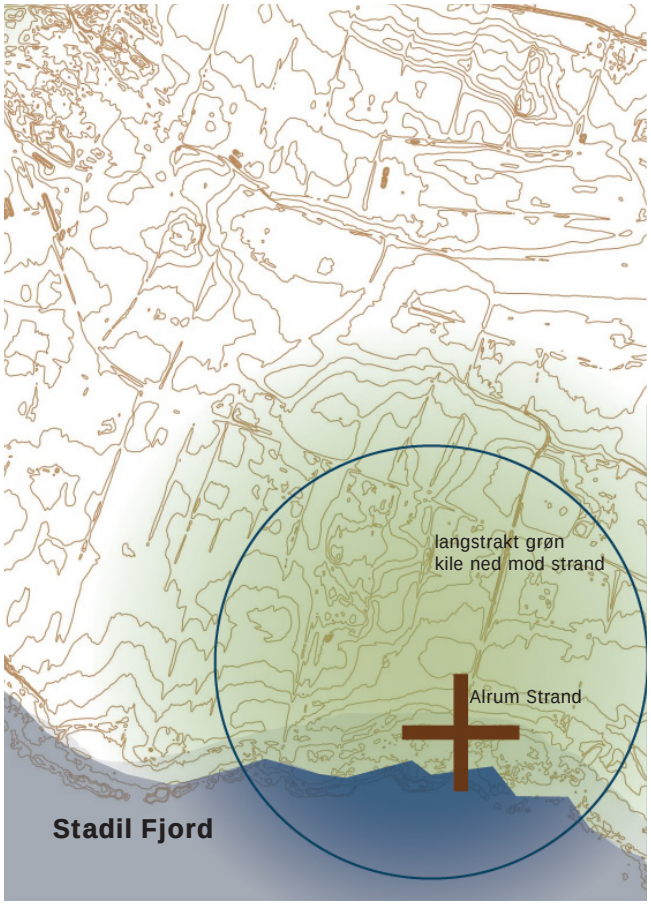

Alrum Strand
Ved kanten af Stadil Fjord findes Alrum Strand, for enden af en langstrakt grøn kile ud mod vandet. Kilen ligger imellem læhegn. Via Stadil Fjord er der vandforbindelse mod nord, da der er forbindelse til Svingel Engsø nordfor og videre forbindelse via Madum Å mod Nørresø.

LÆSNING AF **HELHEDSPLANEN**

Helhedsplan angiver en retning for, hvordan området i og omkring Stadil-Vedersø & Vedersø Klit kan udvikle sig med både en overordnet vision, strategiske temaer og nogle mere konkrete indsatsområder, som kan sættes i værk her og nu.

Planen sætter fokus på en fælles fremtidig udvikling og kommer med bud på spørgsmål som for eksempel:

Hvor vil vi gerne vil hen? Hvordan kommer vi derhen? Hvad skal vi gøre for at komme derhen? og *Hvor skal der konkret gøres noget?*

Helhedsplanen for Stadil-Vedersø & Vedersø Klit er bygget op omkring en struktur, der består af en indledning med den overordnede vision for områdets udvikling i store træk. Herefter er strategien præciseret og detaljeret med nogle strategiske temaer for områdets udvikling, som har affødt forslag til nogle konkrete tiltag i forskellige indsatsområder. De enkelte indsatsområder indeholder forskellige projektidéer og handlingsplaner, der alt sammen skal medvirke til at styrke den samlede udvikling for området, skabe synergi og sætte områdets uudnyttede potentialer i spil.

Diagrammet på modstående side viser strukturen for helhedsplanen og dens inddelinger.

Hvor vil vi gerne hen?

Målet med *visionen* er, at den kan være retningsgivende for den fremtidige udvikling af Stadil-Vedersø og Vedersø Klit på lang sigt.

Hvordan kommer vi derhen?

Fire *strategiske temaer* beskriver, hvad Stadil-Vedersø og Vedersø Klit skal fokusere på for at indfri visionen. To af temaerne er direkte udledt af afstemningen blandt de temaer, der kom frem helt i starten af processen ved Kick-Off workshoppen.

Hvad skal vi konkret gøre og hvor skal indsatsen lægges?

Indsatsområderne er udviklet i løbet af processen og beskriver en række forskellige projektidéer inden for hvert af de særlige steder i lokalområdet.

Alle idéer og input, der er kommet ind i løbet af processen, er behandlet i udarbejdelsen af helhedsplanen - nogle er stadig blot en overskrift, mens andre er videreudviklet og blevet til konkrete projektidéer eller indsatser, som er skitseret i helhedsplanen.

Nogle idéer kan iværksættes her og nu, mens andre rækker længere ud i fremtiden. Målet med helhedsplanen er, at den kan være med til at skabe en sammenhæng imellem de enkelte mindre udviklingsprojekter, således der trækkes i samme retning.

HVOR VIL VI HEN?

HVAD SKAL VI GØRE FOR AT KOMME DERHEN?

HVOR SKAL VI GØRE NOGET?

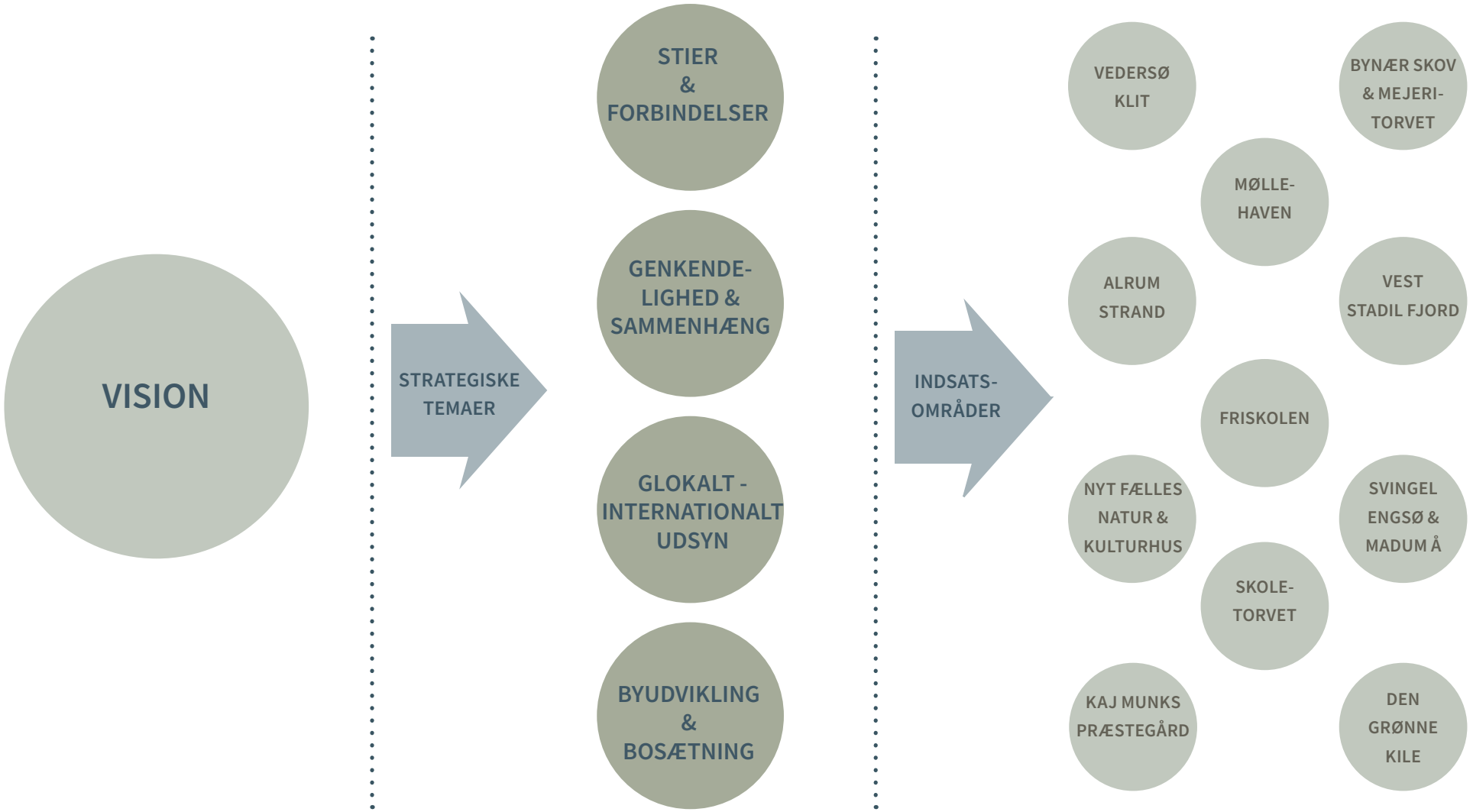

VISION

ny sammenbinding med et netværk af strukturer og aktiviteter

I Stadil-Vedersø vil vi fremme et internationalt fællesskab og det gode værtsskab ved at tage imod nye borgere, besøgende og turister med stor imødekommenhed. Det er attraktivt og let at bosætte sig i Stadil-Vedersø som tilflytter eller som ung, der vender tilbage efter endt uddannelse.

Vi har et internationalt udsyn, og vi skaber rammer, hvor vi kan lære af vores omverden gennem tilførsel af ny viden, som forankres i det lokale nærmiljø. Et internationalt islæt og en glokal tankegang er fællesnævnere for livet i Stadil-Vedersø.

De særlige steder i området skaber mødesteder på tværs, hvor vi møder dem, som ikke er som os. Nye møder gammelt og gamle møder nyt.

Naturens rigdom og de åbne vidder inviterer til ophold og aktivitet, som turister og vores besøgende også nyder godt af. De mange stiforbindelser og adgang til naturen er med til at binde området sammen.

4 STRATEGISKE **TEMAER**

Fire strategiske temaer er med til at sætte en retning for, hvad der skal gøres for at konkretisere visionen, og de er valgt på baggrund af dialogen med alle aktører. Tilsammen sætter de fire temaer fokus på de potentialer og udfordringer, der er i området i dag.

Med et stort geografisk område er det vigtigt at fastholde nogle enkle strategiske temaer.

Samtidig er det også vigtigt at slå fast, det vil ikke være nok udelukkende at arbejde med et enkelt tema som for eksempel Bosætning. Det vil ikke skabe den ønskede udvikling af området.

Der skal arbejdes med en nuanceret palette, hvor det er summen af en række forskellige tiltag, der skaber udviklingen. Nogle temaer er enkle og lige til at gå igang med, mens andre vil kræve en årrække at videreudvikle.

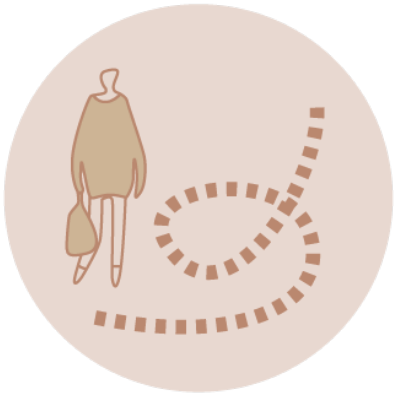

STIER & FORBINDELSER

GENKENDELIGHED & SAMMENHÆNG

GLOKALT ISLÆT

BYUDVIKLING & BOSÆTNING

STIER & **FORBINDELSER**

Adgang til naturen er lige væsentlig om du er på besøg eller om du bor i Stadil-Vedersø og Vedersø Klit.

Strategien om at binde området sammen med et netværk af strukturer og forbindelser, vil derfor også være til glæde for såvel lokale som besøgende og sommerhusejere. Større tilgængelighed vil være med til styrke fællesskabet i hverdagen, men vil også skabe en større dynamik mellem dem der bor i området, og dem som er på besøg.

Allerede i dag rummer området et veludviklet stisystem af både rekreative og rent forbindelsesmæssige stier, men der er nogle "oplagte" forbindelser, som mangler. Ved at fuldende det eksisterende netværk af stier vil området blomstre i forhold til at kunne skabe nye aktiviteter, som er målrettet besøgende i området.

Ved etablering af nye stier og forbindelser bør der arbejdes med forskellige typer af stier, som er målrettet de forskellige måder at færdes i naturen.

De asfalterede og trafiksikre cykelstier er dyre i anlæg, mens det kan være næsten omkostningsfrit at anlægge vandre- og ridestier, dér hvor lodsejerne er med på idéen.

Det betyder, at nogle stier i princippet vil kunne etableres inden for et relativt kort tidsperspektiv, mens anlæggelsen af andre stier rækker længere ud i fremtiden.

mulighed for at ride ud til og på stranden

sti på trædæk i fugtigt område

grusbelagt vandresti

på cykeltur i naturen

STIER & **FORBINDELSER**
- EKSISTERENDE

På nuværende tidspunkt løber den nationale cykelrute, Vestkystruten, på indersiden af Vest Stadil Fjord, og går omkring Vedersø Klit på vej mod havet.

En del steder er der forbindelser der kan styrkes og trafiksikres, da de på nuværende tidspunkt følger vejen. (Se de stiplede markeringer på kort).Her er der et potentiale for at binde bedre sammen via fx separat cykelsti eller gangsti.

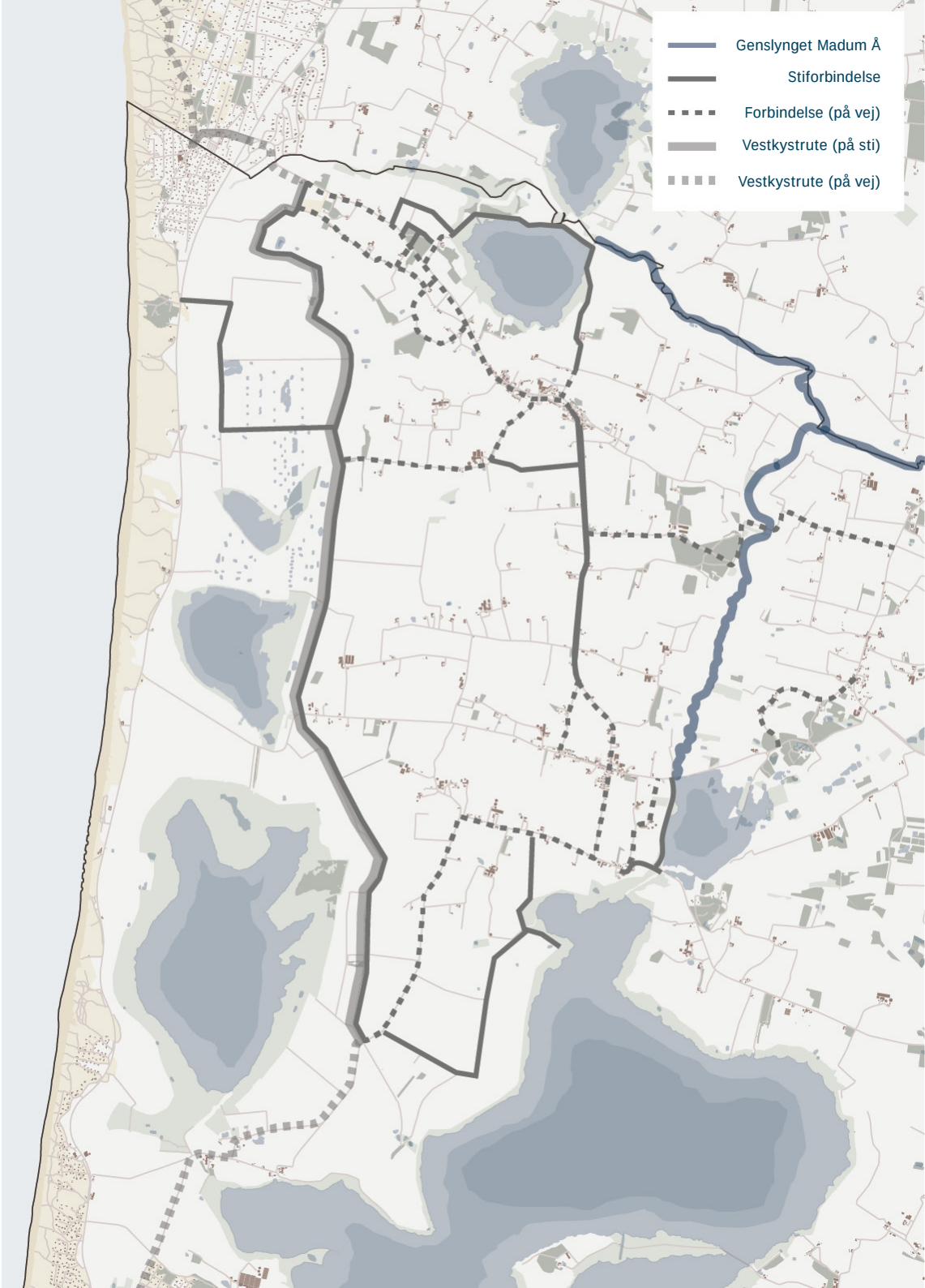

STIER & **FORBINDELSER** - *NYE*

De foreslående stier skal i høj grad være til at fuldende det eksisterende netværk.

Trafiksikre løsninger vil være i højsæde for stierne i relation til vejnettet, mens stierne ude i naturen bør anlægges dels med en særlig respekt og forståelse for naturbeskyttesesinteresserne dels med hensyntagen til landskabets strukturer, udsigter og terræn.

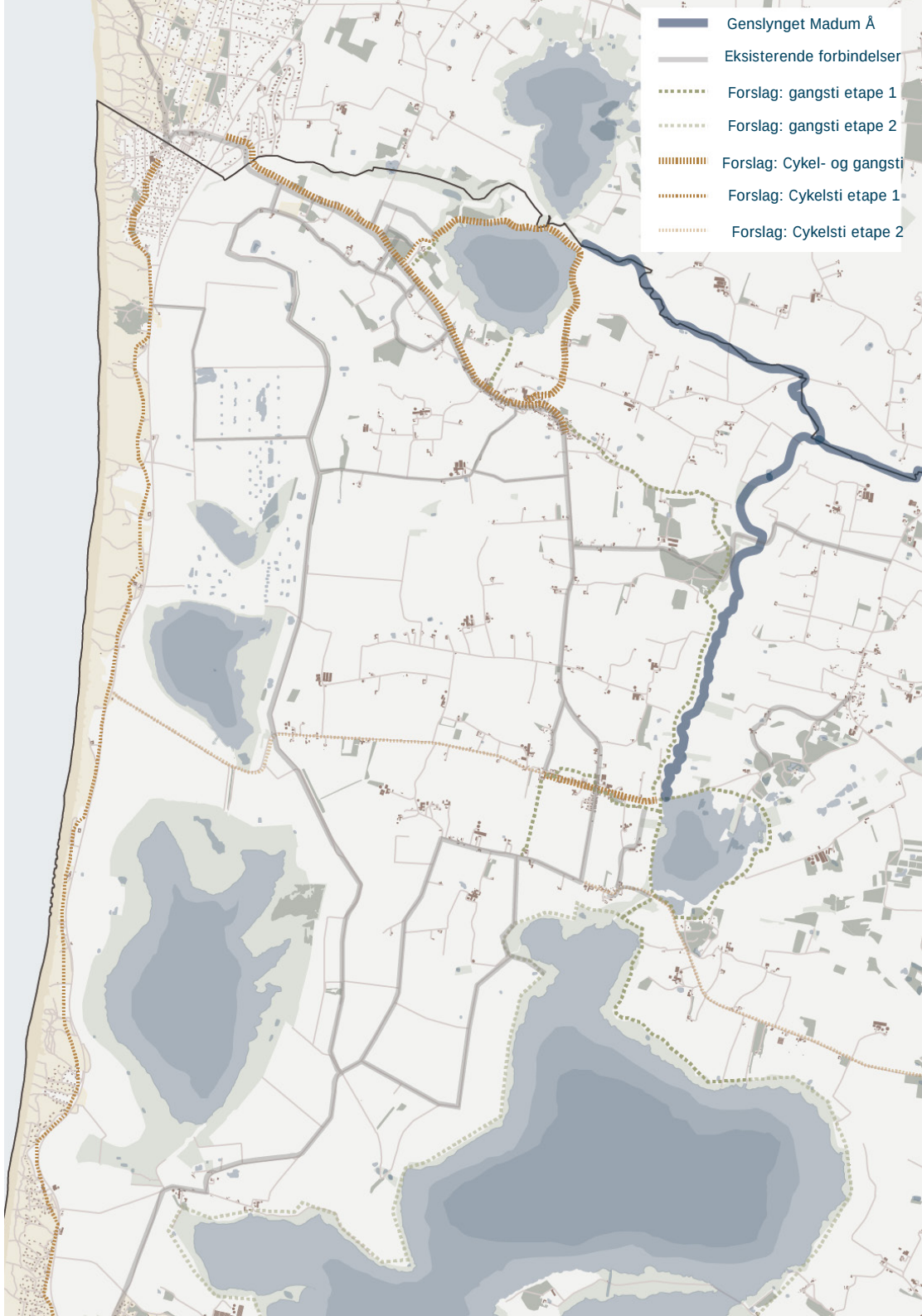

GENKENDELIGHED & **SAMMENHÆNG**

De landbysamfund i Danmark, der i dag oplever tilgang, er landsbyer, hvor sammenholdet og stærke fællesskaber er i centrum. Det er helt i overensstemmelsen Stadil-Vedersøs identitet, hvor *Frivillighed & Fællesskab* er markeret i kommuneplanen som et "fyrtårn" for området.

En måde at styrke de stærke fællesskaber på er ved at skabe en koncentration af aktiviteter, der skaber liv. I dag sker de indendørs aktiviteter flere forskellige steder og ved at samle dem under et tag, vil der helt naturligt opstå mere liv.

En moderne fortolkning af et forsamlingshus kan være et nyt mødested og et samlingspunkt for de eksisterende aktiviteter, men det vil også skabe mulighed for at nye funktioner kan tilføres.

Et nyt fælles Stadil-Vedersø forsamlingshus eller kulturhus skal være et mødested, hvor hverdagslivet i lokalsamfundet kan udfolde sig og blomstre gennem nye relationer, kontakter - et sted hvor nye ideer kan opstå. Et fælles forsamlingshus vil samle lokalområdet og nye fællesskaber kan opstå.

I udvalgte sæsoner eller til særlige lejligheder vil forsamlingshuset også kunne rumme aktiviteter, der henvender sig primært til besøgende og turister i området.

Ud over at skabe en sammenhæng med et nyt fælles Stadil-Vedersø kulturhus er det også vigtigt at skabe genkendelighed i området. En genkendelighed, hvor der bevidst er arbejdet med et materialevalg, der går igen igennem hele området. Det kan blandt andet gøres ved at udvælge nogle få forskellige materialer, som anvendes i hele området.

Det er en stærk visuel måde at skabe genkendelighed og sammenhæng, så når du færdes i området, bliver du mødt af elementer med et ensartet udtryk. Det kan for eksempel være en bestemt type bænke, udendørs belysning, belægning på torve og pladser, samme type af skilte til markering af stier og som informationstavle og meget mere.

materialeforslag

kulturhus med flere funktioner

vartegn og materialereferencer i Vedersø Klit

materialeforslag

materialereferencer ved Vest Stadil Fjord

genkendelig klinkebelægning

GLOKALT ISLÆT
- INTERNATIONALT UDSYN & LOKAL FORANKRING

Det internationale udsyn er meget ekstraordinært og særegnt for området.
Det er et særligt islæt for området, der kan sættes i spil på en endnu mere aktiv og nuanceret måde. Et ikke fuldt udnyttet potentiale der kan omsættes til at være mere identitetsgivende for området.

I dag ligger skolen The international som et markant bygningsværk midt i den autentiske landsbystemning, og taler sit eget sprog om en kreativ og innovativ tilgang i at fastholde liv og aktivitet i lokalsamfundet. Der findes ikke mange internationale efterskoler i Danmark, men en af dem er placeret i Vedersø.

På Stadil-Vedersø Friskoles hjemmeside er skolens grundpiller beskrevet på følgende vis:

"Globalt Udsyn. En vigtig grundpille på Stadil-Vedersø Friskole er at give eleverne globalt udsyn. Vi ønsker at eleverne indsigt og viden om globale forhold, give dem en mellemfolkelig forståelse og at tænke globalt."

Ud over de to skolers internationale udsyn er der i området også mange udlændige, som arbejder på de mange landbrug, og af den grund bor i området. Dette mix af nationaliteter i geografisk område med langt mellem husene betyder, at en stor andel af de, som bor lokalområdet, har en anden kulturel baggrund end dansk.

En strategi om at styrke dette internationale præg vil være en tankegang, der kan forenes med den Glokale tankegang, hvor den lokale forankring går hånd i hånd med det internationale udsyn.

sommerhusmiljø i Vedersø Klit

”Man er ***glokal***, når man tænker globalt og handler lokalt”

Flensborg Avis 2007

STADIL VEDERSØ FRISKOLE og børnehus

THE INTERNATIONAL
Danmarks internationale efterskole

BYUDVIKLING & **BOSÆTNING**

Landsbyudvikling sker som nævnt ikke blot ved at der kan tilbyde attraktive bygge grunde. Stærke fællesskaber med hverdagsaktiviteter og nære relationer er en lige så vigtig forudsætning for at være et attraktiv sted for tilflyttere.

I Stadil-Vedersø er naturen er storslået, og der er flere steder, hvor det kunne være interessant at arbejde med en bosætningsstrategi. Det er dog ikke muligt i forhold til den gældende Planlov at udstykke i det åbne land. Her kræver loven, at der arbejdes med princippet *"indefra og ud"*. Af den grund er de udpegninger af nye boligområder placeret, hvor det er realistisk at få tilladelse til udstykninger af nye boligområder.

Der er foretaget to udpegninger i Stadil og to udpegninger i Vedersø og samtidig et det et lokalt ønske at der kan arbejdes for en forsøgsordning imellem de to landsbyer.
Forsøgsordningen skal for eksempel give mulighed for omdannelse af nedlagte landbrug til flerfamiliehuse, eller mulighed for at genopføre et nyt hus andetsteds på grunden end på den eksisterende sokkel.
Udpegning af nye boligområder:

- Ved Svingel Engsø & Madum å i Stadil
- Ved bynær skov nær sogneparken i Stadil
- Møllehaven i den sydøstlige ende af Vedersø
- Den grønne kile mod nordvest i Vedersø
- Omdannelse af nedlagte landbrug til flerfamiliehuse eller husklynger mellem Stadil og Vedersø

bosætning i nærheden af naturværdier

Søparken Tarm

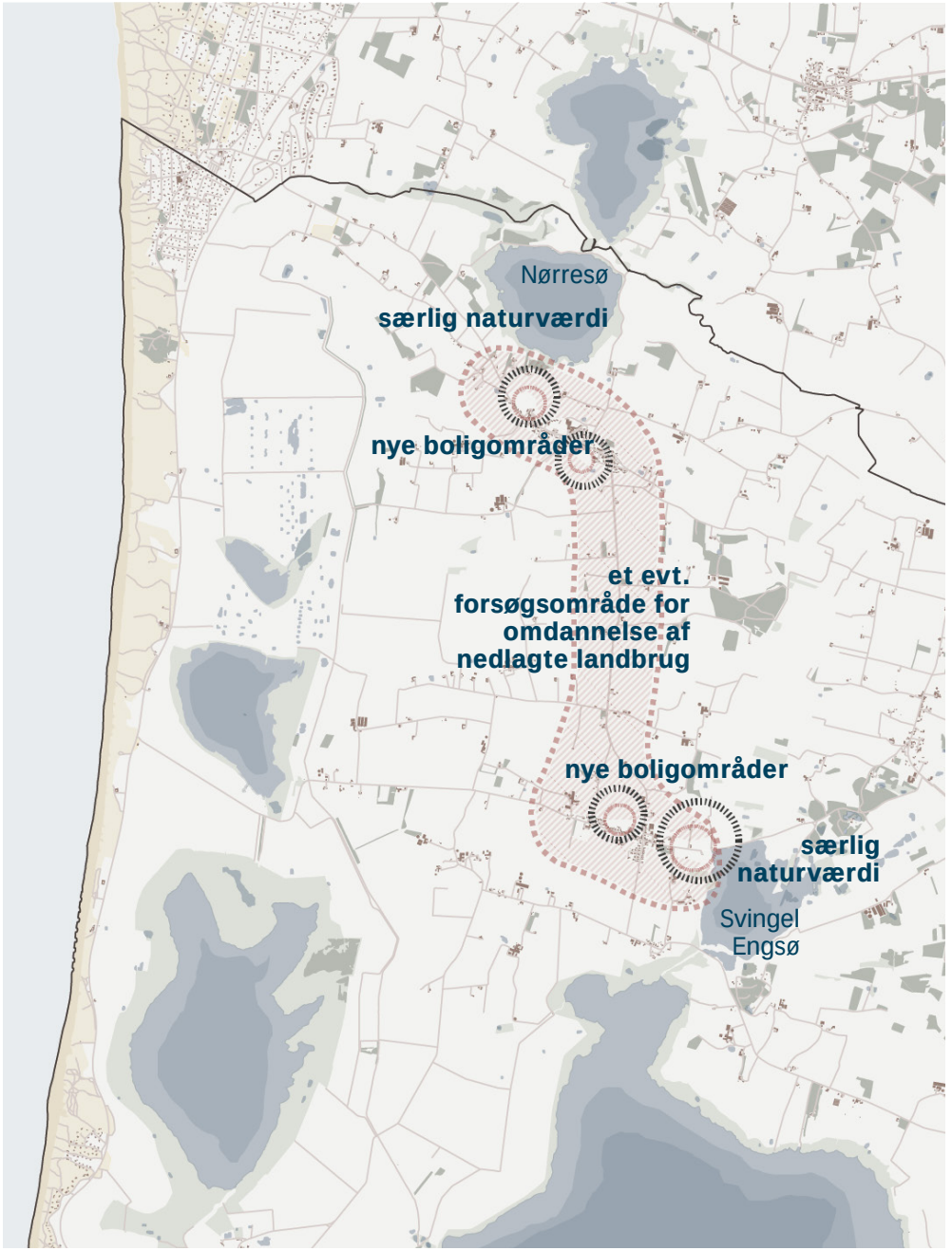

BYUDVIKLING & BOSÆTNING
- UDSTYKNINGSPRINCIPPER

boliger i nærheden af skov og sø

naturværdier helt tæt på hverdagen

NY NATURVÆRDI FOR HELE KVARTERET

Når landsbyer skal udvides, kan det sjældent undgås, at de boliger, som ligger i kanten af landsbyen, vil føle sig klemt inde ved tanken om at miste udsigten og kontakten til de åbne vidder i landsbyens udkant. De åbne vidder og naturværdier som ofte udgør hele grundlaget for landsbyernes attraktionsværdi.

For at sikre en fortsat nærhed til naturværdierne kan landsbyernes udvidelse ske ved etablering af en ny naturværdi som skov, et gadekær, eller sågar en badesø. Nye boliger udvikles rundt om denne naturværdi, som bliver et aktiv for både nye og eksisterende boliger.

BYUDVIKLING & BOSÆTNING
- UDSTYKNINGSPRINCIPPER

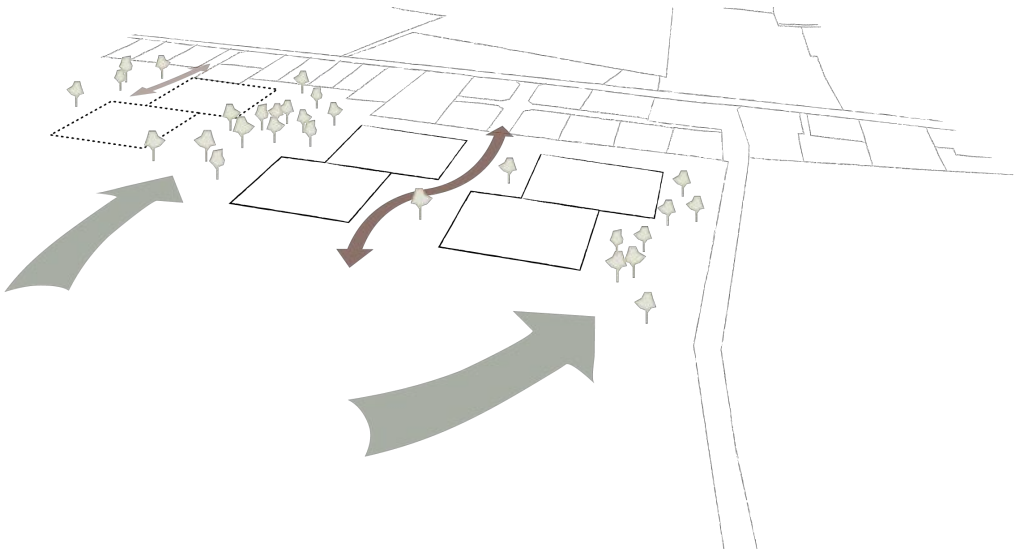

træer der har fået tid til at vokse giver et karakterfuldt miljø

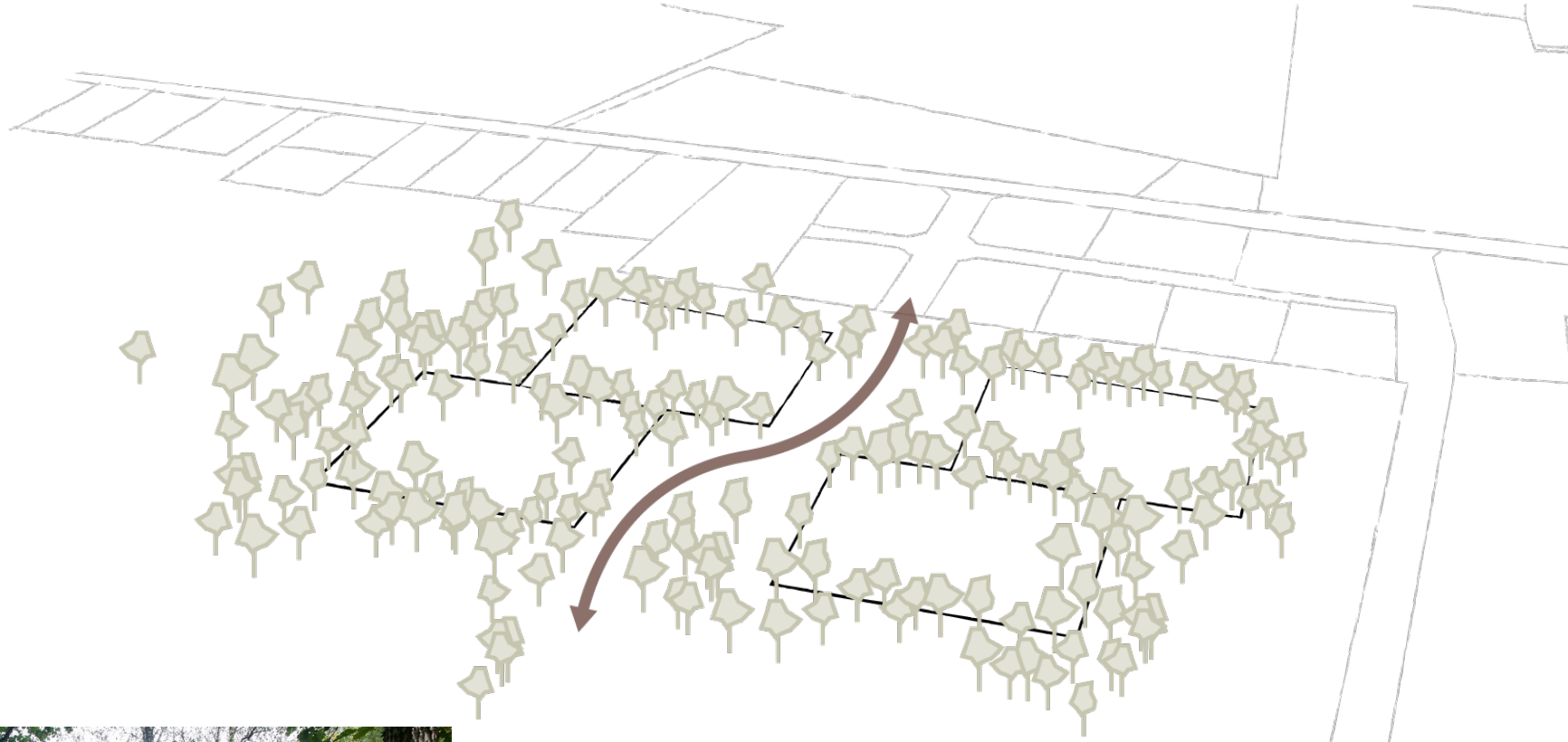

eksempel på nybyggeri i tilplantede omgivelser

BYNÆR SKOV MED FREMTIDIGE SKOVPARCELLER

Bynære skovparceller kan give fornemmelsen af en fredlig placering tæt på naturen, og samtidig tæt på landsbyens liv og fællesskab.

Etablering af skovparceller kræver en stor forudsigelighed, da skoven skal have tid til at vokse op. Derfor kan skovparceller med fordel etableres som en bypark med en varierende træbestand, der i en lang række år tjener hele landsbyen som rekreativt område. Med tiden kan byparken udstykkes til skovparceller i takt med at nye skovparceller etableres.

Det er vigtigt at indtænke mulighed for og nok plads til at kunne bevare nogle af de stiforbindelser, der vil være i forbindelse med brug som rekreativ bynærskov..

BYUDVIKLING & BOSÆTNING
- UDSTYKNINGSPRINCIPPER

naturnær rækkehus- og lejlighedsbebyggelse i forskelligartet udtryk

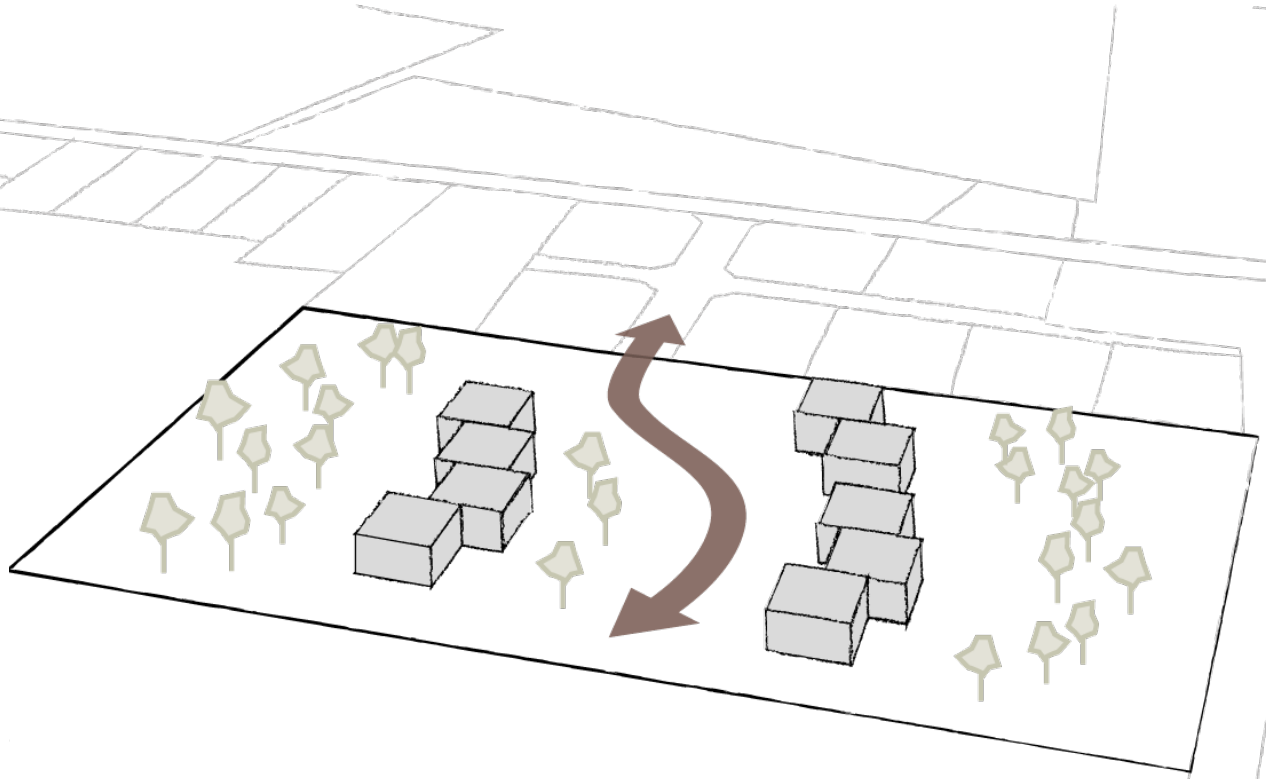

”SMAG PÅ STADIL-VEDERSØ” LEJEBOLIGER

Landdistrikternes attraktionsværdi - den stærke fællesskabsånd, natur-værdierne, freden og roen - er ikke til at tage fejl af. Alligevel kan det for mange være et stort skridt at flytte mod vestligere egne, væk fra landets største byer.

Som et led i at tiltrække nye beboere til landdistrikterne er det vigtigt med et bredt udbud af boliger, herunder lejeboliger af høj kvalitet. Det giver tilflyttere mulighed for at få en fornemmelse af lokalområdet, inden de slår sig ned og køber en bolig.

I Tarm har der været gode erfaringer med et opført ’pendlerhus’, som pendlere og tilflyttere siden 2017 har kunnet leje for en periode. Langt største delen af huset lejere har efterfølgende besluttet sig for at bosætte sig i lokalområdet.

rækkehuse i ensartet udtryk

SÆRLIGE STEDER & **INDSATSOMRÅDER**

I løbet af processen er der udpeget ikke mindre end 11 indsatsområder i området, hvor der ligger et særligt potentiale for en udvikling af Stadil-Vedersø og Vedersø Klit mod visionen.

Indsatsområderne er af forskellig karakter og forslagene til, hvordan de kan udvikles er også meget varierende. Spændet ligger fra aktiviteter og faciliteter som relativt let kan i gangsættes til delprojekter, der skal videreudvikles over en længere periode. Enkelte projekter kræver en særlige planlægningsmæssigt tilgang.

Indsatsområderne er markeret på oversigtskortet, og beskrives nærmere på de efterfølgende sider:

ALRUM STRAND

VEST STADIL FJORD

STADIL-VEDERSØ FRISKOLE

BYNÆR SKOV & MEJERITORVET

SVINGEL ENGSØ & MADUM Å

MØLLEHAVEN

SKOLETORVET

DEN GRØNNE KILE

NYT FÆLLES STADIL-VEDERSØ NATUR & KULTURHUS

KAJ MUNKS PRÆSTEGÅRD

VEDERSØ KLIT

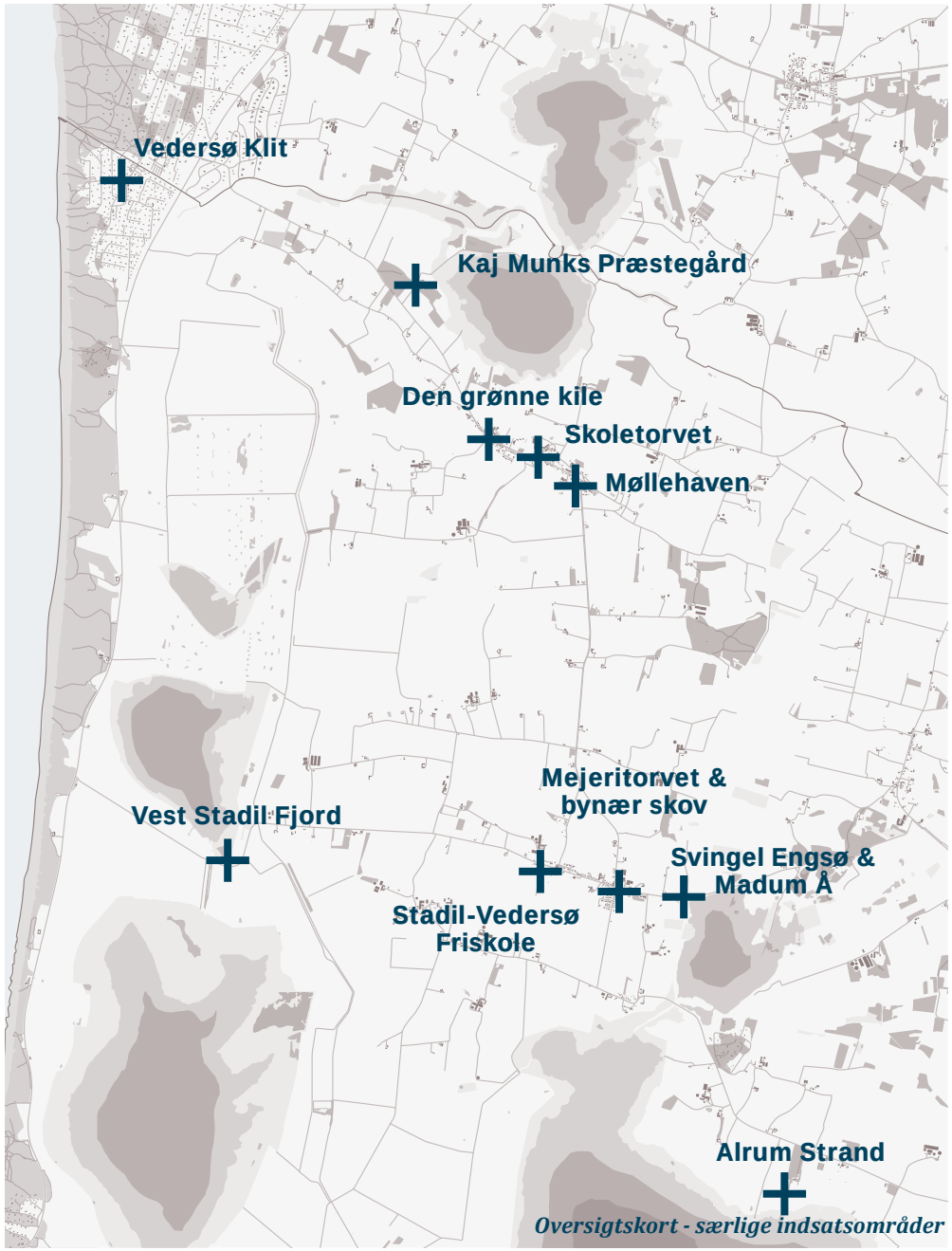

Oversigtskort - særlige indsatsområder

DE SÆRLIGE STEDER ER:

ALRUM STRAND

VEST STADIL FJORD

STADIL-VEDERSØ FRISKOLE

BYNÆR SKOV & MEJERITORVET

SVINGEL ENGSØ & MADUM Å

MØLLEHAVEN

SKOLETORVET

DEN GRØNNE KILE

NYT STADIL-VEDERSØ NATUR & KULTURHUS

KAJ MUNKS PRÆSTEGÅRD

VEDERSØ KLIT

ALRUM STRAND · STADIL-VEDERSØ FRISKOLE · MEJERITORVET · VEST STADIL FJORD

SVINGEL ENGSØ · DEN GRØNNE KILE · MØLLEHAVEN · KAJ MUNKS PRÆSTEGÅRD · SKOLETORVET · VEDERSØ KLIT

ALRUM STRAND

Med en lille strandbred og en badebro ud i Stadil Fjord er Alrum Strand allerede i dag et attraktivt sted. Der er shelters, en toiletbygning samt gode parkeringsforhold, og alligevel vil det tilføre området en væsentlig værdi at udbygge Alrum Strand med flere aktiviteter.

Flere nye shelters, et tilhørende madpakkehus, bålsteder og en legeplads kan være med til at forvandle Alrum Strand til et naturligt samlingssted for såvel lokale som besøgende. Alrum Strand ligger tæt på Ringkøbing og Søndervig og ganske tæt på dels sommerhusområdet Alrum Strand dels Stadil Kirkeby.

Ved at forbedre vandsportsaktiviteter på Stadil Fjord kan Alrum Strand blive stedet, der generer nye aktiviteter og nye fælleskaber, klubber og foreninger, som vil styrke området som helhed.

For eksempel er Alrum Strand et oplagt sted at gøre til hjemsted for en vinterbaderklub, hvor der kan placeres en tilhørende sauna. Der kunne også med fordel placeres små skure med mulighed for opbevaring af grej til lokale foreninger, der har brug for opbevaring af for eksempel kanoer og kajakker.

Der arbejdes allerede på at få en sti rundt om Stadil Fjord. Her kunne det eventuelt være en mulighed at lave en første etape mellem Alrum Strand og Stadil Kirkeby for på den måde at forbinde det eksisterende stisystem langs vestsiden af Svingel Engsø med Alrum Strand. Det vil være relevant at undersøge konsekvenser for dyreliv og natur for at kunne tage mest mulig hensyn til disse.

et fælles mødested i det fri

eksempel på en saunahytte i det fri

vinterbadning

startpunkt for kanosejlads og andre vandaktiviteter

madpakkehus og legeplads

flere nye shelters

undersøge mulighed for trampesti rundt om Stadil Fjord

muligheder for opbevaring af grej

undersøge mulighed for trampesti til Svingel Engsø som 1. etape

sauna

vandaktiviteter

for eksempel vinter-badeklub, kajak, kano mm.

VEST STADIL FJORD

Den nationale cykelrute Vestkyst-ruten går gennem området ved Vest Stadil Fjords åbne landskab, og her finder også internationale cyklister vejen forbi. Det vil være naturligt og givetvis en kærkommen mulighed, hvis der opstilles små stationer, hvor der kan pumpes luft i dækkene, og tankes vand til tørstige cyklister.

Bjerg Thomsens jagthytte og fuglekiggerhytten er meget fine eksempler på et bevidst materialevalg udført i gedigne og kvalitetsbevidste materialer, som ældes med patina, og som er afstemt efter naturens egne farver. Det er også her i nærheden af den eksisterende toiletbygning, at man kan undersøge muligheden for placering af shelters.

Nye fuglekiggertårne kunne også med fordel opføres igen. Generelt er området et yndet sted for besøgende og turister med en særlig interesse for fugle, og netop det udsøgte og rige fugleliv er værd at gøre tilgængelig for endnu flere, som ønsker at nyde naturens herligheder.

Materialevalget ved nye bygninger og konstruktioner bør afstemmes med de eksisterende materialer, og klar relation til de materialer der kan være med til at binde området sammen med genkendelighed.

Vest Stadil Fjord er også et interessant sted at undersøge mulighederne for at placere et mindre retræte sted i pagt med naturen. Stilheden og naturens storhed er ekstraordinær her – en kvalitet som går smukt i spænd med retrætens formål om at genvinde en indre balance.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Vest Stadil Fjord er et Natura2000 område, hvor der gælder særlige restriktioner i forhold til at placere nye elementer. Det kan derfor være nødvendigt at undersøge yderligere påvirkninger og konsekvenser for dyreliv og natur.

en overnatning i det fri

eksempel på fugletårn

retrætemulighed

mulighed for at pumpe luft

forbindelse til Vedersø

evt. flere fuglekiggertårne

Vestkyst-ruten
National cykelrute

fuglekigger-hytten

Bjerg Thomsens Jagthytte

toilet & bålsted

evt. shelters

evt. nyt fuglekiggertårn

STADIL-VEDERSØ FRISKOLE

En trafiksikker afsætningsmulighed foran skolen – også kaldet en "Kiss n'ride" er et af de projekter, der er let at gå til. Det vil ikke kræve et stort anlægsbudget, men det vil have en stor betydning for hverdagen på skolen. På samme måde vil en trafiksikker cykel- & gangsti igennem Stadil også have stor betydning for skolebørnenes færden til og fra skole. Det er en strækning, der kan være med til at binde skolen og børnehuset endnu bedre sammen med Sogneparken samt Svingel Engsø og Madum Å.

En udvidelse af friskolen til også at omfatte Stadil Forsamlingshus, som en integreret del af Stadil-Vedersø Friskole kunne give nyt liv til det fine gamle forsamlingshus, som har en høj bevaringsværdi. Her kunne friskolen og en international grundskole understøtte hinanden og forstærke det internationale islæt i området. Ringkøbing-Skjern Kommunes internationale grundskole - en skole der kunne tiltrække børn fra et større opland såvel i kommunen som uden for kommunegrænsen.

En sammenlægning af friskolen med Stadil Forsamlingshus vil kræve en bearbejdning af Skelmosevej. En løsning, der kunne være værd at undersøge, er muligheden for at lave en omlægning af Skelmosevej bag om forsamlingshuset mod nord. Det vil give mulighed for en stor sammenhængende skolegård og en sikker og uforstyrret færden for børnene mellem bygningerne.

forslag til forbedring af afsætningmulighed - Kiss n'ride

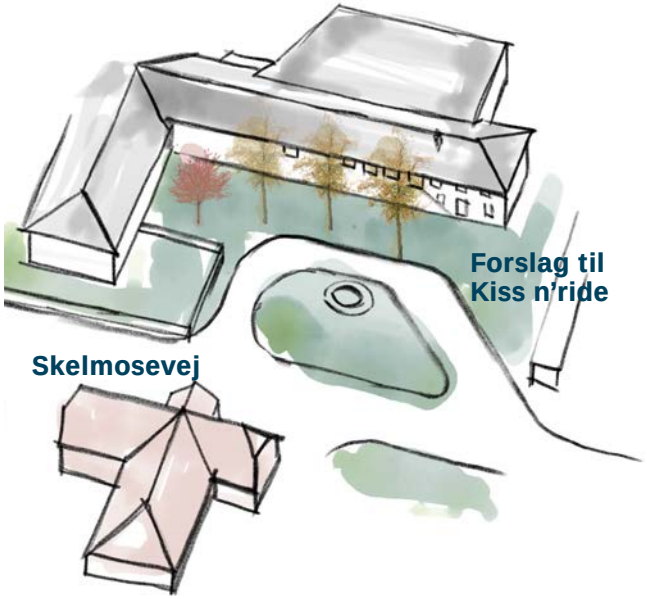

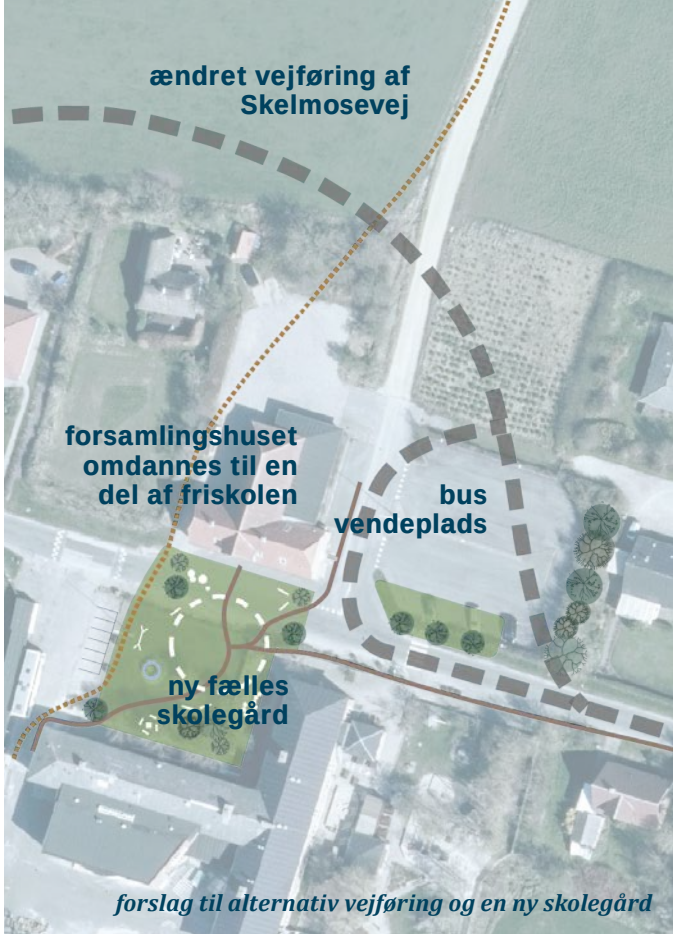

forslag til alternativ vejføring og en ny skolegård

drivhus med mulighed for fælleskab efter skoletid

en skolehave - fra jord til bord i børnehøjde

leg og liv i skolegården

BYNÆR SKOV & MEJERITORVET

Sogneparken er lille gemt perle, der ligger væk fra vejen, men som også er svær at finde med mindre man kender til den. En markering af indgangen til parken og den tilhørende æblelund vil være en fin måde at gøre opmærksom på Sogneparkens eksistens.

Ved at plante skov vest for Sogneparken vil det skabe en grøn forbindelse på langs af Stadil, hvor det også vil være muligt for blandt børnehaven at færdes sikkert mellem Børnehuset og legepladsen i Sogneparken. En tur der i dag sker langs Skelmosevej.

Bynær skov er med til at sikre, at flest muligt får glæde af skoven i hverdagen, og det giver muligheder for at aktivt og sundt liv for alle aldre. På sigt kan dele af skoven eventuelt udlægges til skovparceller.
En fin måde at skabe nye spændende boligområder, som også kunne være tiltrækkende for tilflyttere.

Mejeritorvet foran det tidligere Stadil Mejeri rummer i dag gode opholdsmuligheder. Det kunne fint suppleres med muligheden for at kunne pumpe sin cykel og tanke vand til den videre cykeltur.

Træer i kanten af torvet vil kunne tilføre liv og give et mere frodigt udtryk. Træer skaber intimitet og giver en indre velvære.
Der kan med fordel også plantes træer som afskærmning mod genbrugspladsen.

På samme måde kan de tidligere butiksvinduer med fordel bruges til at informationstavler om særlige arrangementer og lokale begivenheder. På den måde vil de tomme butiksvinduer være med til at signalere liv og aktivitet i stedet for.
En forskønnelse som er let at sætte i værk.

en tydelig markering af en indgang til parken

sikre bevægelsesmuligheder via forbindelser i grønne områder

aktivt brug af tomt butiksvindue

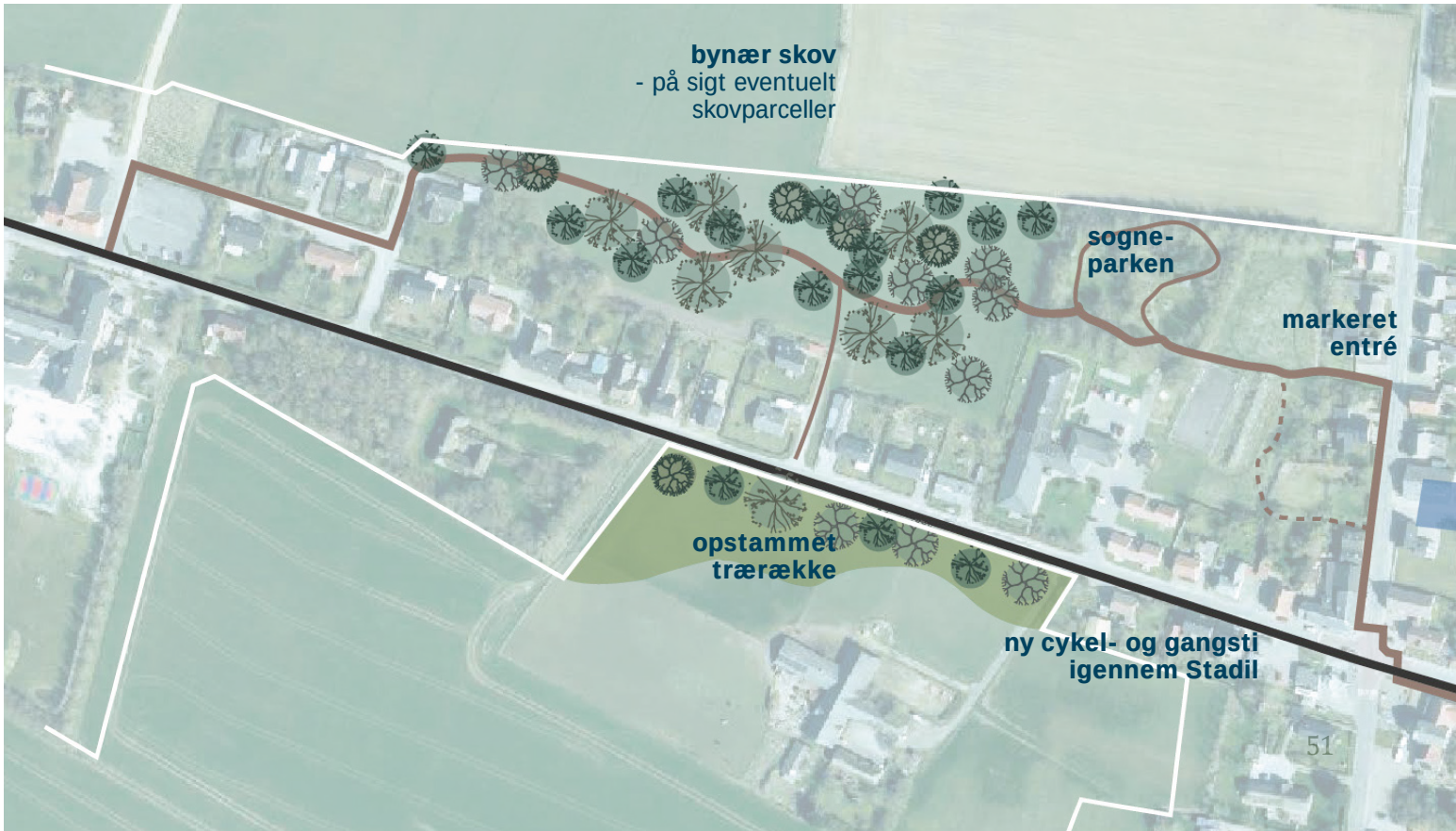

plads til biodiversitet og summende liv

pendlerhuset, Tarm

SVINGEL ENGSØ & MADUM Å

Svingel Engsø med det store åbne vandspejl er et usædvanligt, smukt sted, og det vil være et utroligt attraktivt sted at opføre boliger.
En genslyngning af Madum Å vil gøre området nord for svingel Engsø tilsvarende exceptionelt attraktivt for boliger, og samtidig vil være et naturgenoprettelsesprojekt, der vil have stor indflydelse på dyrelivet i og omkring Madum Å.

Stadil ligger tæt på Holstebrovej og med kort afstand til en god infrastruktur, vil det være et godt sted at placere lejeboliger. På den måde vil det være muligt for nysgerrige tilflytter "at smage på", hvordan livet på landet leves. Det er en relativ økonomisk ufarligt måde at afprøve livet udenfor byen med en lejebolig, end ved et køb af en ejendom. I Tarm har "Pendlerhuset" været en stor succes. Her har hovedparten af de familier, der har boet i huset, efterfølgende valgt at bosætte sig i området ved at købe eget hus.

Det eksisterende rensningsanlæg, der forventes nedlagt inden for få år vil kunne erstattes af et regnvandsbassin, som kan indgå i et grønt strøg mellem den eksisterende landsbykerne og Svingel Engsø.

Dette grønne strøg skaber en øst-vest gående forbindelse på langs af Stadil, og vil forbinde de nye boligområder med friskolen.

I dag er der et velfungerede erhvervsområde på nordsiden af Svingelvej. For at fastholde det eksisterende erhverv og give mulighed for udvidelser foreslås det at udlægge potentielt erhvervsområde i forlængelse af det eksisterende.

slynget åforløb

Madum Å genslynges til oprinde-ligt forløb
Evt. udvidelse af erhvervs-område
Eksisterende erhvervsområde
område til store parceller
rekreativt område
område til udlejningsboliger
regnvands-bassin
rekreativt område
Svingel Engsø

MØLLEHAVEN

mulighed for at sidde på en bænk

bolig i skovlignende omgivelser

I den syd-østlige del af Vedersø lå der tidligere en mølle. I dag er det åbent og ikke veldefineret byrum, som giver en oplevelse af uklarhed om, hvorvidt man har passeret byskiltet eller ej.

For at samle byrummet og for at skabe et byrum med en intimitet og med mulighed for ophold placeres en have omkranset af hække.
Møllehaven vil være et sted, der kan fungere som det lokale mødested for den korte og spontane samtale på bænken midt i hverdagen – måske undervejs på den daglig tur, hvor hunden luftes.

Haven vil også fungere som en entré til et nyt attraktivt boligområde ved Møllebakken. En bynær skov giver muligheder for let adgang til friluftsliv, der kan indpasses i hverdagen. På sigt vil der kunne placeres skovparceller, og samtidig kan der arbejdes med at udvide skovarealet for at fastholde et tilstrækkeligt stor skovområde, der er tilgængelig for alle i lokalområdet.

Den tidligere købmandsbutik på Møllebakken har en fin placering til at kunne omdannes til et kunstnerværksted med tilhørende udstilling.

Generelt vil det være en spændende ide at lave et større projekt, der appellerer til, at forskellige kunstnere kan komme for at bo og arbejde i den smukke natur igennem en længere periode.
I tråd med det internationale islæt kunne også internationale kunsterne inddrages og måske kunne der opstå en relation og et eventuelt samarbejde med et internationalt spor på friskolen eller The International.

Udover den tidligere købmandsbutik på Møllebakken kunne andre bygninger – eksempelvis Kæret 1B - måske også indgå i en fond, hvor boligerne kan ansøges af kunstnere for en 1 eller 2 årig periode ad gangen. Eventuelt kunne en sådan fond med fokus på at tilbyde kunstnerboliger udvides til at omfatte hele kommunen.

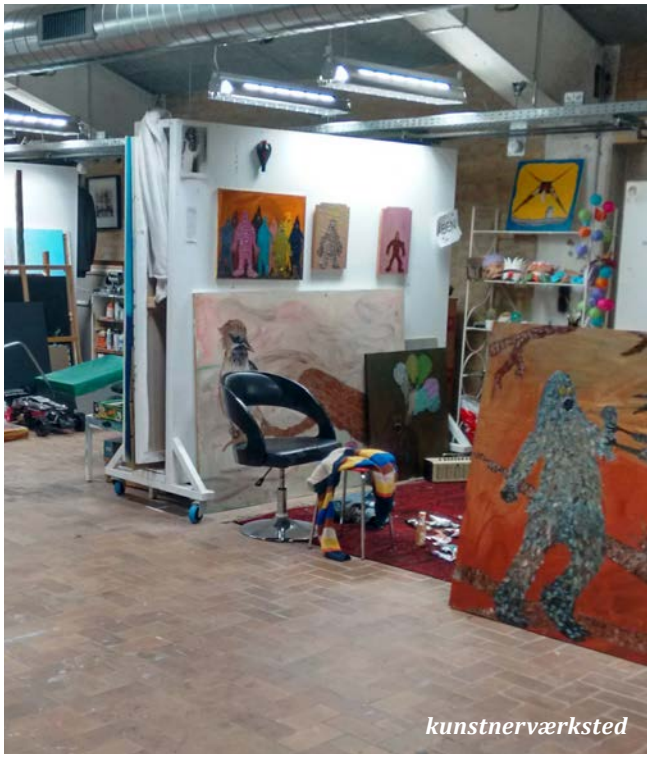
kunstnerværksted

område til store
skovparceller
have omkran-
set af hæk
arbejde med
tomme
butiksvinduer

sidde- og legemøbel

SKOLETORVET

Skoletorvet er det oplagt mødested for de unge - her kan landsbyernes unge og efterskolens elever hænge ud sammen. Det kan være et uformelt torv, hvor der er plads til at være aktiv med udendørs fitness, og hvor der også er plads til at slå sig ned og bare "hænge ud". Det er vigtigt, at de unge inddrages i udformningen af torvets indretning, for at sikre det bliver på de unges præmisser, at stedet aktiveres.

Ved at etablere et nyt fælles Stadil-Vedersø Natur & Kulturhus åbner det op for den mulighed, at det eksisterende Kulturcenter kan blive omdannet til en integreret del af Vedersø Idrætsefterskole.

Indgangspartiet til efterskolen er i dag ikke let tilgængeligt og ved at omdanne Kulturcenteret til en del af efterskolen, kan der skabes en synlig og oplagt entré til efterskolen.

Cykel- og gangstien rundt om den nord-østlige side af Nørresø kan forbinde præstegården med Vedersø Kirke via Vidarhøj. Det vil give et smukt kig mod kirken og den gamle skolebygning.

Langs den eksisterende cykel og gangsti ad Vesterhavsvej igennem Vedersø kan der med fordel plantes en trærække for at forstærke intimiteten og sammenbindingen af Vedersø.

et byrum der lægger op til aktivitet

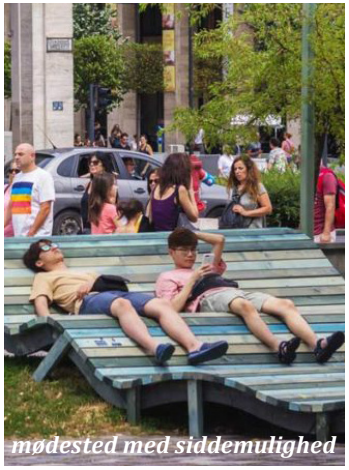

mødested med siddemulighed

DEN GRØNNE KILE

I den nord vestlige ende af Vedersø ved Skyttegården er der mulighed for etablering et nyt attraktivt boligområdet i forbindelse med en grøn kile, som giver adgang til Nørresø.

Adgangen til det nye boligområde sker fra Vesterhavsvej i tilknytning til Skyttegården, hvor selve Skyttegården foreslås bevaret uden de omkringliggende landbrugsbygninger.

Med en placering dels i forlængelse af den eksisterende bebyggelse dels ud mod et naturskønt område som Nørresø vil det være et meget attraktiv sted at bygge nye moderne boliger. Der er mulighed for at lave de enkelte grunde af en størrelse op til omkring 2000 m2.

Den eksisterende drænkanal samt flere lavpunkter i terrænet giver mulighed for at danne et regnvandsbassin, som en klimasikring i forhold til det nye boligområde.
Regnvandsbassinet, der kan få karakter af en lille sø, vil samtidig også være en herlighedsværdi for det nye boligområde. Her kan både børn og voksne nyde godt at naturens herligheder midt i hverdagen.

kreativ leg i det grønne

mulighed for aktiv brug af vandet

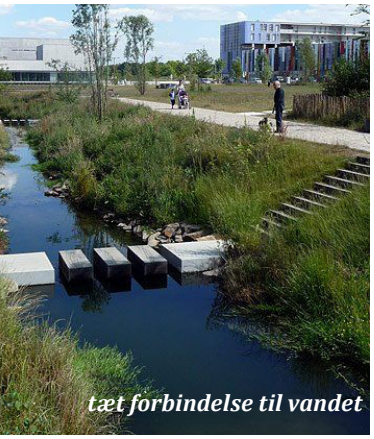

tæt forbindelse til vandet

mindre afskærmede uderum til ophold

naturskøn beliggenhed

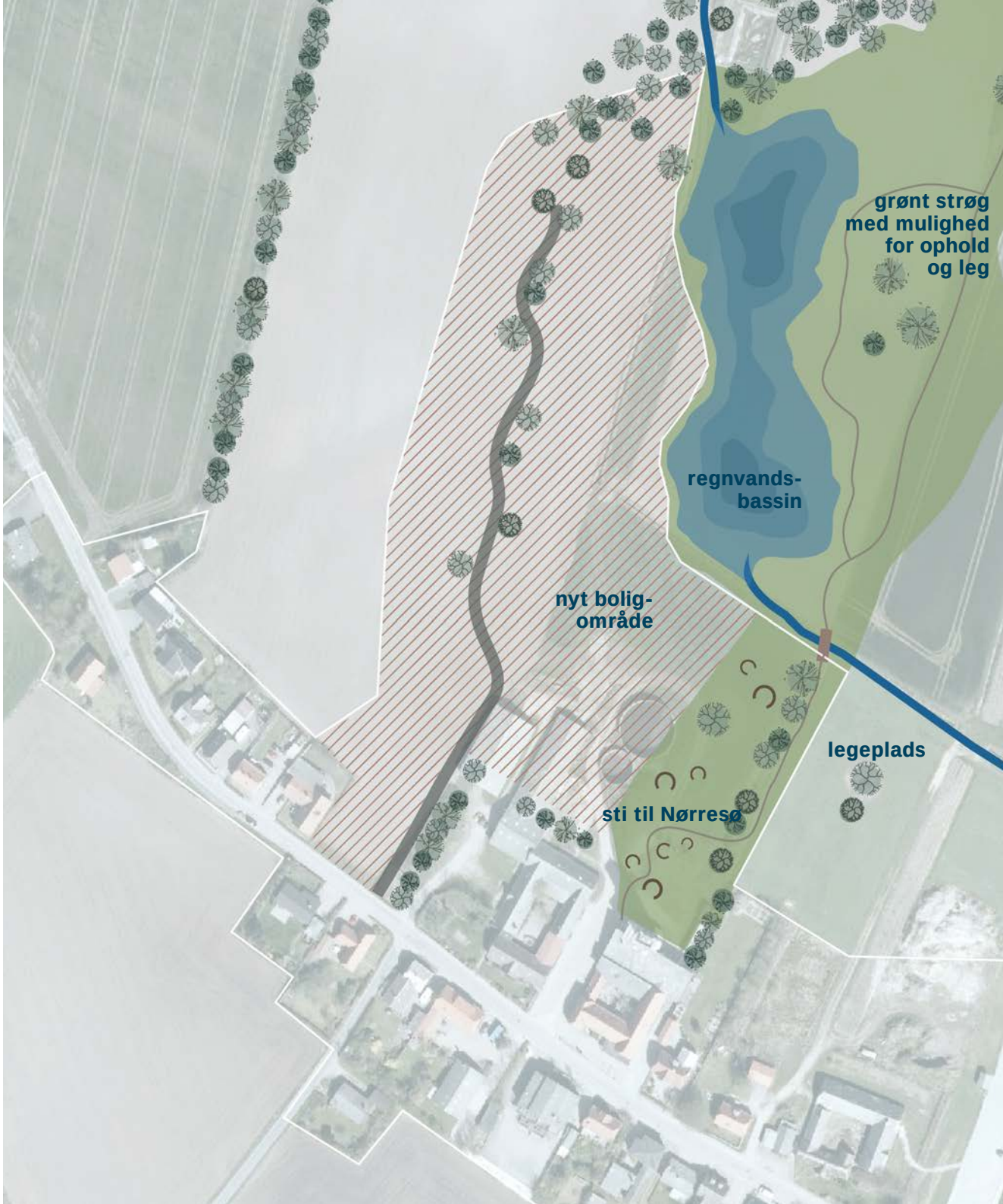

DEN GRØNNE KILE

Den grønne kile, som starter ved Skyttegården med et nyt boligområde, forsætter videre, og binder Nørresø sammen med Vedersø.

I dag er adgangen til Nørresø forbeholdt de enkelte bredejere, men det har været et stort lokalt ønske at kunne tilgå Nørresø. Med en stiforbindelse fra Vesterhavsvej til Nørresø og med et trædæk ud igennem rørskoven vil det give en helt ny mulighed for at komme helt tæt på og se selve vandspejlet i Nørresø.

Trædækket kan udformes som en anløbsbro, der også giver mulighed for færdsel på Nørresø i begrænset omfang. For eksempel kunne efterskolen få mulighed for at sejle med et begrænset antal kanoer og kajakker i et begrænset antal måneder om året under hensyntagen til naturbeskyttelsesinteresserne. Og her er det især de mange fuglearters yngleperioder, der skal tages hensyn til.

En grøn kile mellem Nørresø og Vesterhavsvej giver mulighed for ophold og leg for såvel foreninger, beboere, såvel som for besøgende. Det er vigtigt at fastholde det naturprægede udtryk, og de kanaler der i dag afvander store dele af Vedersø.

naturprægede omgivelser

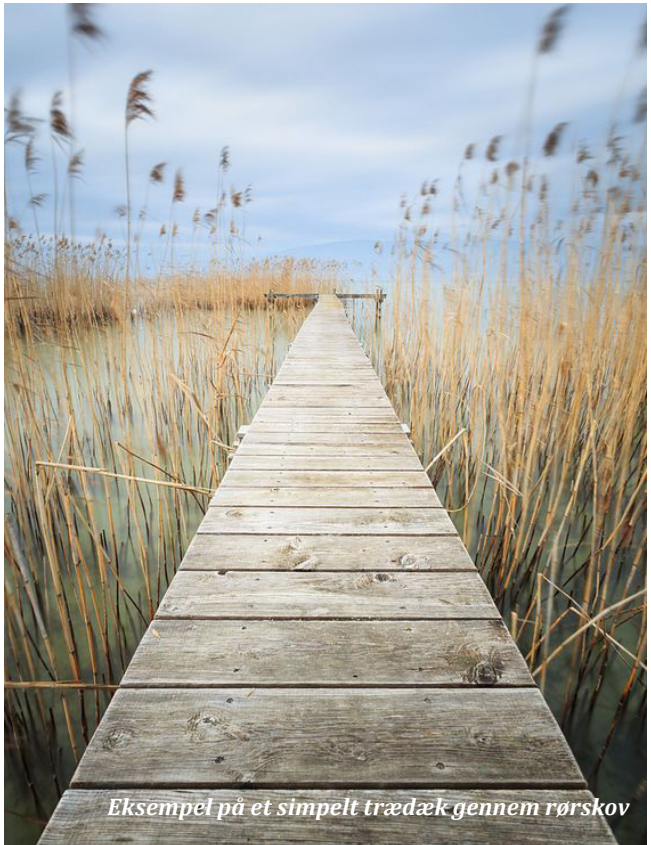

Eksempel på et simpelt trædæk gennem rørskov

rum for fællesskab og hygge

sjov og leg ved vandet

en klippet græssti kan vise vejen rundt i området

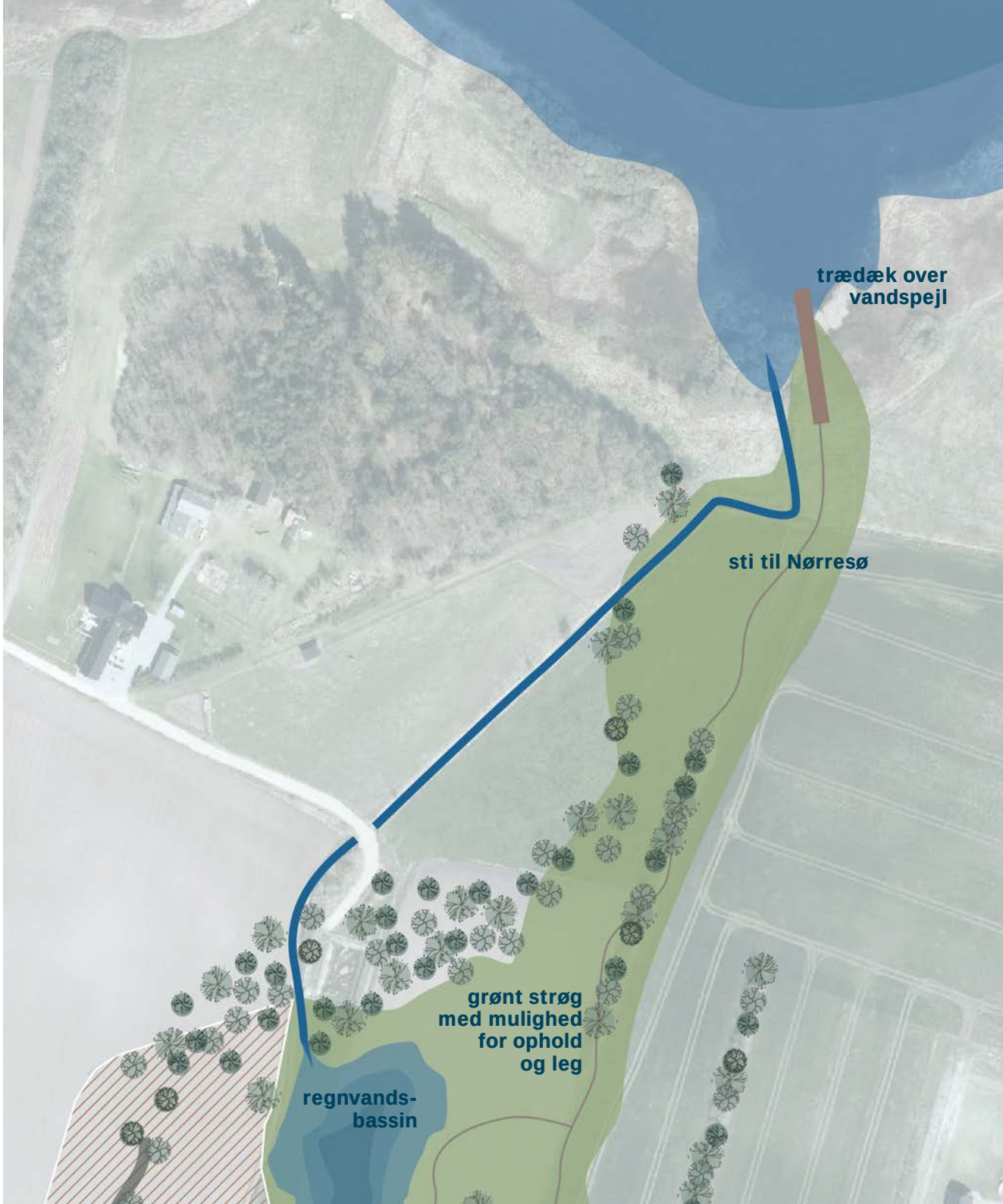

NYT FÆLLES
STADIL-VEDERSØ NATUR & KULTURHUS

Et nyt fælles Stadil-Vedersø Natur & Kulturhus åbner op for helt nye muligheder - og her er det vigtigt at overveje, hvilke funktioner, der kan være med til at understøtte hverdagslivet såvel som de sæsonprægede aktiviteter.

I denne proces er der kommet nogle konkrete idéer frem til hvad Natur- og Kulturhuset kan bruges til, og det kan sagtens være at der kommer flere gode idéer til løbende. Her er blot nogle af de indkomne idéer:

- MØDELOKALER TIL FORENINGER OG KLUBBER
- LEGESTUE FOR LOKALE DAGPLEJEMØDRE
- KONTORFÆLLESSKAB
- SELSKABSLOKALER MED/UDEN FORPLEJNING
- KREATIVE VÆRKSTEDER
- NØGLEUDLEVERING TIL SOMMERHUSGÆSTER
- NATURVEJLEDNING & TURISTINFORMATION
- MULIGHED FOR AT BOOKE GUIDEDE TURE
- LEJE AF KANOER OG CYKLER
- LADESTANDER TIL EL-BILER
- EN CAFE – MÅSKE KUN I SOMMERHALVÅRET
- MINI BIBLIOTEK ELLER BYTTEBIKS
- SALG AF LOKALE HJEMMELAVEDE PRODUKTER
- SALG AF SECOND HAND TØJ

udeskole og læringsmiljø

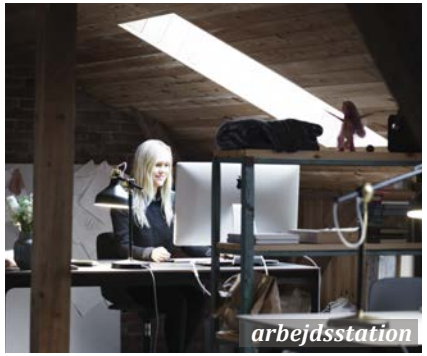

arbejdsstation

cafémiljø

Keramikværksted

originale omgivelser med mulighed for møderum og kontorfællesskab

Stort åbent rum til fællesspisning, fester og større arrangementer

Salg af lokale råvarer og specialiteter

NYT FÆLLES
STADIL-VEDERSØ NATUR & KULTURHUS

Den gamle Plesner-købmandsgård i Vedersø har en stor kulturhistorisk værdi, og rummer særlige muligheder dels i forhold til beliggenheden i relation til den grønne kile dels i forhold til at søge økonomisk støtte til istandsættelse.

Arkitekt Ulrik Plesner, der har tegnet den tidligere købmandsgård, er kendt langt uden for kommunegrænsen. Alene af den grund, åbner det døre i forhold til at ansøge om midler til istandsættelse og ombygning af den eksisterende bygning. At Ulrik Plesner har trådt sine barnesko på Vedersø præstegård, er en ekstra krølle, der kun forstærker relationen mellem Plesner og købmandsgården i Vedersø.

De eksisterende ladebygninger foreslås fjernet og selve hovedbygningen restaureres og tilbageføres til et originalt udtryk. Sammen med Plesner købmandsgården vil der kunne etableres en ny bygning med respekt for Plesners arkitektur og gerne i kontrast dertil. En ny bygning vil fx kunne indeholde en nyt menighedshus for Tim & Stadil-Vedersø.

Nænsom og respektfuld restaurering af den gamle Plesner købmandsgård, der kan rumme nye funktioner; her med inspiration fra Eivinds Bageri i Ringkøbing.

Et tilstødende menighedshus opført i stilrene, simple materialer i kontrast til Plesnerbygningens mur-stensfacader. Et respektfuldt modspil. Menighedshuset vil kunne supplere Natur & Kulturcenterets funktioner.

En ombygning af siloen til eksklusive ferielejligheder i et let og elegangt udtryk. Materialevalget med trælister gentages i cirkulære uderum i den grønne kile, og binder området sammen i en større helhed.

MANGE MULIGHEDER

Indretningen af et kommende fælles Stadil-Vedersø Natur & Kulturhus vil kræve en længere skitserings- og projekteringsfase.

Det her skitserede forslag skal kun ses som et oplæg til nogle af de muligheder, som bygningerne blandt andet rummer.

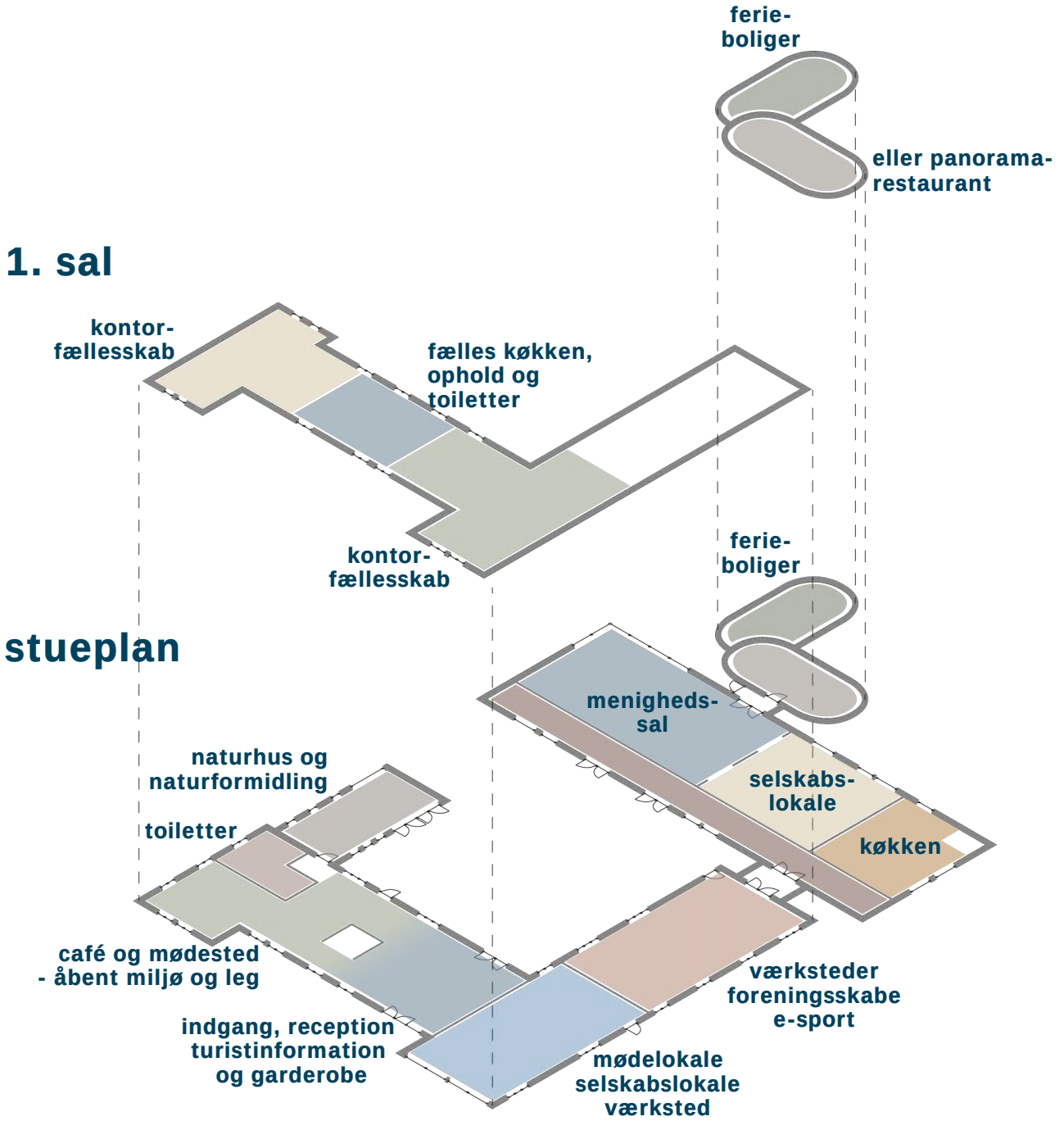

indkørsel til
nyt boligområde
sti til
Nørresø
forskellige
uderum m.
fx bålsted,
siddepladser
eksklusiv
ferielejlighed
menigheds-
hus
gårdrum
renoveret
Plesner
købmandsgård
fartdæmpende
klinkebelægning
på tværs af vejen
Vedersø Gl. Mejeri

NYT FÆLLES
STADIL-VEDERSØ NATUR & KULTURHUS

Pladsen foran det kommende Stadil-Vedersø Natur & Kulturhus forbinder købmandsgården med Vedersø Mejerikro.

Der foreslås en klinkebelægning henover vejen, som vil have en fartdæmpende effekt på al gennemkørende trafik i Vedersø.

Samtidig indikerer det også, at her sker noget særligt, og det vil være et naturligt "blikfang" for turister, hvis der eksempelvis kan være nøgle-udlevering til udlejningssommerhuse.

Med en turistinformation og en tilhørende cafe vil pladsen foran Natur & Kulturhuset vil også skabe optimale opholdsmuligheder op ad den sydvendte facade samt i det intime gårdrum mellem Plesnerbygningen og et eventult menighedshus.

Visualisering udarbejdet af UnderdogMedia

HOTEL
VEDERSØ
MEJERIKRO

KAJ MUNKS PRÆSTEGÅRD

mulighed for en stille bådtur over søen

Præstegården er et helt særligt sted med en helt særlig historie i området. Og det er et fælles ønske, for såvel Ringkøbing-Skjern museum som de mange frivillige og foreninger omkring præstegården og Kaj Munk, fortsat at værne om stedet og dets historie. En historie vi alle kan være stolte af og måske en af de allermest historisk interessante historier i kommunen.

Den smukke gamle have er en attraktion i sig selv, og der kan eventuelt arbejdes videre med den fine graduering mellem det haveprægede udtryk tæt på huset med roserne og bedene, til det mere naturprægede længere væk.

Ved den eksisterende kanal kan der eventuelt anlægges en anløbsbro, som kunne give museets gæster mulighed for at ro en tur på søen ganske som Kaj Munk har gjort det.

En eventuel færdsel på søen vil kun være muligt med et begrænset antal af både og i en meget begrænset periode i forhold til fastholde naturbeskyttelsesinteresserne. Og her er det især yngleperioden for fuglelivet, som skal prioriteres.

I menighedsrådets skov vest for adgangsvejen til præstegården vil der kunne placeres en hundeskov. Kaj Munk elskede sine hunde og det vil være en fin kobling mellem nutiden og historien at etablere en hundeskov til glæde for såvel turister som lokale.

Skoven rummer mange muligheder. Her kan der også placeres både en naturlegeplads samt shelters til offentlig brug. Til inspiration kunne man også kigge på de "skovtrolde", der er kommet til verden i flere østjyske skove. Skovtroldene repræsenterer dels en bæredygtig tankegang og dels en måde at koble kunsten sammen med frivillighed og fælleskab i lokalsamfundet.

Den eksisterende sti langs Nørresøs nordøstlige side kan med fordel forbedres til en cykel- og gangsti der kan benyttes uanset årstiden. Det er en vigtig forbindelse for at fastholde en naturlig relation mellem præstegården og Vedersø Kirke.

Ved at etablere en cykel og gangsti langs Vesterhavsvej mellem Vedersø og Vedersø Klit, bliver der skabt en sløjfe rundt om Nørresø for bløde trafikanter.

kunstfærdig "skovtrold"

stauder og havepræg

mødested, svævebane, bålhytte

seminaturligt præg med klippet sti

hundeskov

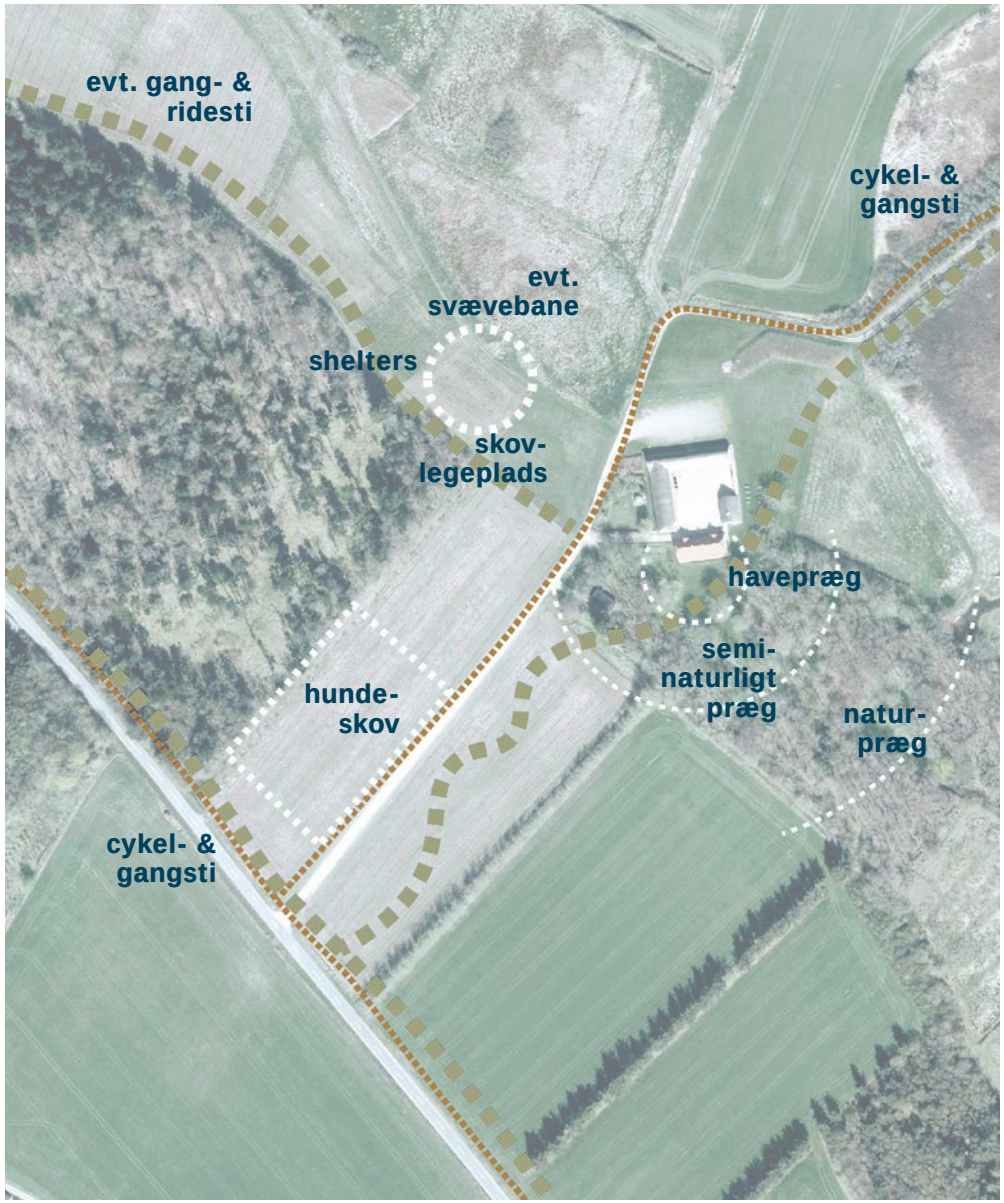

VEDERSØ KLIT

Vedersø Klitvej krydser kommunegrænsen mellem Ringkøbing-Skjern Kommune og Holstebro Kommune, det opleves i dag tydelig, da en trafiksikring for bløde trafikanter slutter brat netop ved kommunegrænsen.

En fortsættelse af en trafiksikker løsning langs Vedersø Klitvej fra kommunegrænsen til Havvej og længere mod syd forbi badehotellet bør derfor prioriteres højt. Der er mange feriegæster og besøgende, der færdes her, og ofte er det familier med børn, barnevogne og hunde.

Generelt er de trafikale forhold svære på Havvej, som en vigtig adgangsvej til havet. Især omkring "skiftedagene" for sommerhusgæsterne, når der skal hentes og afleveres nøgler, er det svært at færdes på Havvej uanset om man er i bil, til fods eller på cykel.

Et nyt Stadil-Vedersø Natur & Kulturhus kunne derfor afhjælpe de trafikale pladsproblemer, hvis nøgleudleveringen til udlejningssommerhusene blev helt eller delvist flyttet til det nye Natur & Kulturhus i Vedersø.
I den forbindelse kunne det også være naturligt at lægge en turistinformation i det nye Natur & Kulturhus. Evt. kun med en bemanding i udvalgte uger.

De grønne tirsdage er et spændende initiativ og bør fastholdes. Markedsdage skaber altid liv og generer en aktivitet, som skaber glæde. Og især hvis der er tilstrækkelig med fysisk plads til aktiviteterne. Ved at udvide parkeringspladsen foran hotellet mod nord øst, kan der skabes en mindre plads foran det gamle redningshus. Her kan det grønne marked brede sig i det omfang, der er behov for det.

På vest siden af badehotellet ligger den eksisterende boldbane. Her vil en legeplads fint kunne indpasses i naturen.

Klinkebelægning på tværs af vej

Klinkebelægning på tværs af vej

Eksempel på en legeplads med maritim inspiration

Markedsdag

plantebed i cortenstål

integreret siddekant

VEDERSØ KLIT

Badehotellet og arealerne rundt om hotellet danner et naturlig centrum i Vedersø, og det bør forblive et omdrejningspunkt i Vedersø Klit.
Her er adgangen til havet, og her kan man købe en is. Ved at omdanne arealerne foran hotellet til et torv, der invitere til ophold, så vil det understøtte fornemmelse af et centrum i Vedersø Klit.

De gode opholdsmuligheder på torvet vil være vigtige. opholdsmulighederne bør ikke kun henvende sig hotellets gæster, men må også gerne invitere dem, som blot har købt en is efter en gåtur på stranden til at slå sig ned. Her giver terrænspringet ved det gamle redningshus en fin mulighed for at arbejde med en trappeformation, som naturligt indbyder til ophold. Det gamle redningshuset er en lille kulturhistoriske perle, der kan bruges mere aktivt - måske er det her, man kan købe en lækker kop kaffe ToGo.

Både tovet foran hotellet og de trafikale løsninger langs Vedersø Klitvej samt Havvej bør udføres i materialer, som går igen i resten af området for at understrege genkendeligheden og sammenhængen. Gode gedigne materialer der har en lang levetid, og som ældes med patina.

en god kop kaffe i solnedgangen ved stranden

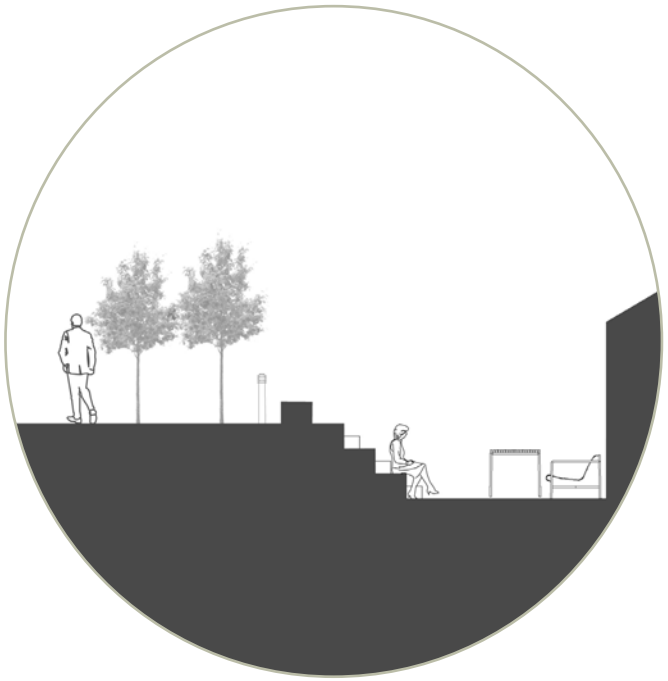

Principsnit for pladsen mellem hotellet og det gamle redningshus, hvor terrænspringet giver mulighed for at lave trapper med siddemulighed i læ for vinden. Plads til at nyde en god kop kaffe og en is efter en tur på stranden.

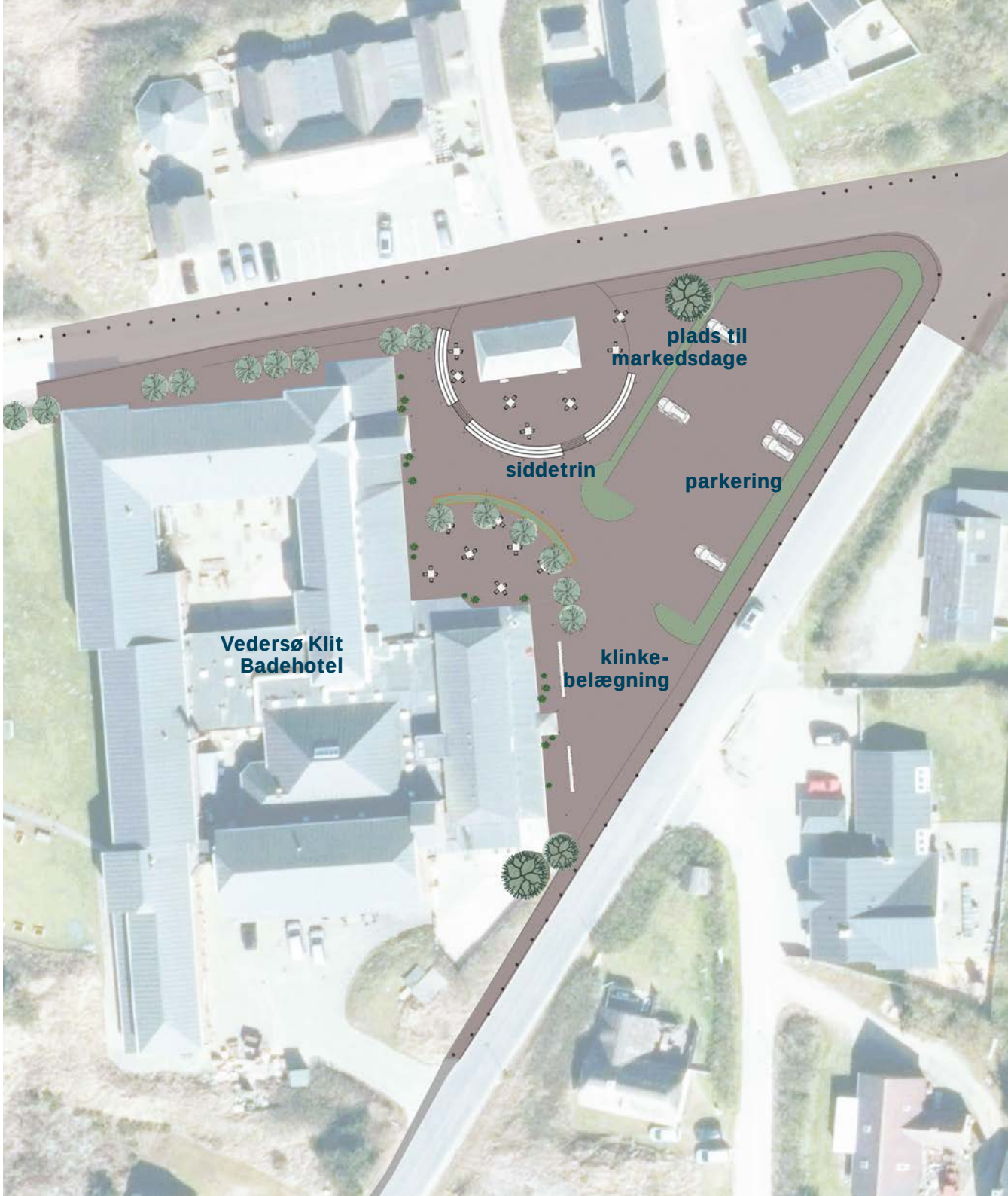

DET VIDERE FORLØB

Som et led i den samskabende proces inviteres alle aktører til et Parat-Til-Start møde efter den politiske godkendelse af helhedsplanen for Stadil-Vedersø og Vedersø Klit.

Det primære formål med Parat-Til-Start mødet er en organisering og etablering af arbejdsgrupper for de enkelte delprojekter i helhedsplanen. Der skal også ske en prioritering af delprojekter i forbindelse med etableringen af arbejdsgrupperne.

Arbejdsgrupperne for de enkelte delprojekter har til opgave at fortsætte den videre udvikling med at få helhedsplanen implementeret og realiseret.

I processen med det videre arbejde vil det være vigtig for arbejdsgrupperne at være i en tæt dialog med Ringkøbing-Skjern Kommune, hvor ansvaret for de enkelte delprojekters fremdrift nu ligger hos arbejdsgrupperne og ambassadørgruppen.
Det vil være en dynamisk proces, hvor der vil ske en videre udvikling af helhedsplanens indhold i forhold til en realisering.

Til Parat-Til-Start mødet åbner en udstilling om helhedsplanen og dens indhold. Udstillingen skal cirkulere i lokalområdet, og har til formål at formidle de mange delprojekter bredt ud til alle i Stadil-Vedersø og Vedersø Klit.

KOLOFON

Helhedsplan Stadil-Vedersø og Vedersø Klit er udarbejdet af Plan og Vejanlæg; Land, By & Kultur; Ringkøbing-Skjern Kommune i tæt samarbejde med hele lokalområdet, udvalgte nøgleaktører og en ambassadørgruppe. UnderdogMedia har udarbejdet 3d visualisering af Stadil-Vedersø Natur og Kulturhus.

Helhedsplanen er vedtaget i Byrådet 20. april 2021.